Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ШОАТТА, 21 февраль, 1976 шу. • № 22 (5249). • Мах 2 кеп.

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета Пленумах бола

ИНФОРМАЦИОННИ ХОАМ

1976 шера 20 феврале хилар Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета Пленум.

Пленум хьежар Советски Союза Коммунистически парте XXV съезда КПСС Центральни Комитето еча отчетага. Цу дешах лаьца Пленуме доклад йир КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. БРЕЖНЕВА.

Пленумо берригаш раьза а болаш чIоагIйир Советски Союза Коммунистически парте XXV съезда Центральни Комитето еш йола отчетни доклад.

Пленум иштта хьежар «1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара керттерча лостамех» КПСС XXV съезда йолча доклада проектага. Цу дешах доклад йир СССР Министрий Совета Председатела нов. А. Н. КОСЫГИНА.

Пленумо берригаш раьза а болаш чIоагIйир «1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара керттерча лостамех» йола доклад.

КПСС ЦК Пленумо цу тIа чакхбаьккхар ший болх.

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТА КПСС XXV СЪЕЗДА ЕЧА ОТЧЕТАХ

1976 ШЕРА 20 ФЕВРАЛЕ БАЬ КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТА ПЛЕНУМА СОЦАМ

Советски Союза Коммунистически парте XXVсъезда КПСС Центральни Комитето еш йола отчет чIоагIйойла.

«1976—1980 ШЕРАШКА СССР ХАЛКЪА БОАХАМ ДЕГIАБОАЛАБАРА КЕРТТЕРЧА ЛОСТАМЕХ» ЙОЛЧА ДОКЛАДАХ

1976 ШЕРА 20 ФЕВРАЛЕ БАЬ КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТА ПЛЕНУМА СОЦАМ

«1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара керттерча лостамех» КПСС XXV съезда еш йола доклад чIоагIйойла.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ РЕВИЗИОННИ КОМИССЕ

1976 шера 20 феврале хилар КПСС Центральни ревизионни комиссе заседани, цига Советски Союза Коммунистически парте XXV съезда йола комиссе отчетни доклад чIоагIйир.

23 ФЕВРАЛЕ—СОВЕТСКИ ЭСКАРЕИ ТIЕМА-ФОРДА ФЛОТЕИ ДИ

Ленинград. М. В. Фрунзе цIерагIа Ленина орден лелаю Краснознаменни лакхера тIема-форда училище — мехка хъаьнагIа ярех дешара заведени я. Советски Эскареи ТIема-Форда Флотеи Ди хьатIакхоачаш латтача укх деношка ший 275 шу дизар деадеш я училище.

Училище 70-шерашка дешаш бараш, книжкашка, кинофильмашка, е музеяшкарча сурташка гIолла мара тIом бовзаш боаца уж, шоай даьшкара, даьй-даьшкара эстафета хьа а эцаш, опыт йолча наставникий хьалхленца тIема-форда флота тактика, мореходни астрономи, радиоэлектроника, лакхера математика, кемаш тIарча герзий лардаш, Iилман коммунизм, философи, кхыча мехкашкарча къамий метташ тIабийрзза Iомадеш ба.

Ленинградера шоаш гIулакх деш хургболча дIаболхаш училище дешаш бараша шоашца дIахьу тIехдика профессиональни знанеши Нева тIарча города музеяшка, театрашка, концертни залашка даьха дицлургдоаца сахьаташ массахана дага латташ хургхилари.

СУРТА ТIА: шерра яьржай училище баха ма-боагIара КПСС XXV съезда накъабахар духьа лелаю яхь. Политотдела пропагандист II ранга капитан В. Н. Сельгис парте XXV съезда оттаьча КПСС ЦК проектах курсанташца заняти еш воал.

О. ПАРАХОВНИКОВА сурт.

ТАСС фотохроника.

Советски Эскареи ТIема-Форда Флотеи 58 шу дизара хетаяь материалаш газета кхоалагIча оагIо тIа кепа теха я.

ОБЛСОВПРОФА IV ПЛЕНУМ

Селхан Грозне хилар Нохч-ГIалгIай облсовпрофа IV пленум. Пленуме дийцар «Наха юкъе беш бола кхетама болх тоабареи къахьегама социалистически дисциплина чIоагIъяреи хьакъехьара республика профсоюзни организацей декхараш. Цу дешах лаьца доклад йир облсовпрофа председатела О. С. БЕЛЯЕВА.

Пленумо иштта чIоагIйир 1976 шера облсовпрофа профсоюзни бюджети пачхьалкхен социальни страховане бюджети.

СУРТА ТIА: Нохч-ГIалгIай АССР областной партийни организацегара КПСС XXV съезде бахача делегатий группа парте обкоме вIашагIкхийттача хана. Аьрдехьара аьттехьа Е. И. Масловская, Л. А. Шилов, Ш. Хаджиев, Л. П. Ясинецкая, Ш. Х. Эсмурзиев, З. А. Орцханова, Л. Д. Кагерманов, И. Е. Лавренченко.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

Ханал ийс ди хьалха

«Южэнерготеплоизоляце» Грозненски участка изолировщикаша ханал хьалха кхоачашдаьд КПСС XXV съезда сийна тIайийца социалистически декхараш. Дерригача технико-экономически хьокхамий шин бетта план 20 феврале кхоачашъяьй цар. «Грозэнерго» районни энергетически управлене электроцентралашка дукха балхаш даьд цар.

Къаьстта дика къахьийгад тIайийца социалистически декхараш кхоачашдеча изолировщикаша З. Асуева, Д. Дасиева, М. Гайрбекова, З. Астамирова, кхычар.

Х. СУРУДЖАНЦ.

ГРОЗНЕНСКИ ГОРСОВЕТА V СЕССИ

Селхан Грозне хилар къахьегамхой депутатий Грозненски городской Совета V сесси. Сессе ладийгIар халкъа тIахьожама Грозненски городской комитета балхах цун председатела И. Д. ЗИНУРОЕВА яьча отчетага.

Коммунальни боахамеи благоустройстваи массазарча комиссе балхах председатела А. М. ПРИЙМАКА яьча отчетага.

Цу отчетех доагIаш дола сопамаш дир сессе.

ХЬАЖКIАШ ЛЕЛАЕРИЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ СОВЕЩАНЕ ДАКЪА ЛАЬЦАРАША НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ХЬАЖКIИЙ КХАШКА БОЛХ БЕЧА БЕРРИГАЧА КЪАХЬЕГАМХОШКА ДАЬ

КХАЙКАРАЛ

Деза новкъостий!

Орденаш лелвеча Нохч-ГIалгIайчен юрта боахама къахьегамхоша, дерригача советски халкъо а санна, КПСС XXIV съезда решенеш чакх а йоахаш, КПСС XXV съезда баха ма-боагIара накъабахар духьа шерра социалистически яхь а йоаржаяь, дIахо айяьй экономика, дегIадоалдаьд Iилмеи культуреи, лакхъяьй къахьегамхой торо, йислагIча пятилетка шерашка бархIлагIча пятилеткечул дукхагIа даьккхад ялат, баьцадаараш, сом, дулх, шура, тха, фуаш. Пхе шера заданеш тIехкхоачашъяьй паччахьалкхенга сом, тхьамка, тха дохкара.

КПСС ЦК декабрьски (1975 ш.) Пленума решенеша, КПСС ЦК-ас парте XXV съезда оттаьча «1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара керттера лостамаш» яхача проекта тIа хьахьекхача коммунизм хьалъяра сийлахь-йоккхача программо деграш айдаь а болаш, Пленуме КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева даьча къамаьлацара хьайоагIача выводашцеи положенешцеи хьалхле а лелаеш, республика колхозхой, болхлой, гIулакхера нах, 1976 шерарча Ерригсоюзни социалистически яхьа хьакъехьарча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК соцама дала доагIача тайпара жоп дала дага а болаш, цу яхьа хьинаре юкъебахаб, «Экономика, халкъа хьал-торо дIахо айяр духьа производства эффективности балха дикали лакхъергья» яха лозунг хьалха а даьккха, хIаьта иштта 1976 шера доккхагIдола социалистически декхараш тIайийцад.

ИттлагIча пятилетка хьалхарча шера чIоагIа бехктокхаме декхар латт республика юрта боахама къахьегамхошта хьалхашка: дерригa чудахьаш дола ялат 490 эзар тоннага дIадкхоачаде. Цу гIулакха 240 эзар гектара тIа дIадензa дургдац ялаташ, цу даькъе ялатийна лаьрхIа хьажкIаш — 35 эзар гектара тIа. Ялата культураш дIайийначa дерригача лаьттай хIара гектара тIара 20,5 центнер ялат дакха лаьрхIал.

Ялат дукхагIа даккхараи хьайбай боахам дикагIча доакъарна Iалашбараи боккха кхоачам — вай хьалашка ялата кхыча культурашчул лакхагIа хьувкъам болалуш йола хьажкIаш дукхагIа яхар.

Ялат дукхагIа даккхара юкъе доккха дакъа лаца дезаш ба республика хьажкIаш лелаераш. Цар кхоачамаш мел доккхий да хьахьокх 1975 шера республика районашка бе-бе хиннача, хIара гектара тIара 14,2 цетнерагара 26,5 центнерага кхоачаш яьннача хьажкIий хьувкъамо.

ХьажкIаш лелаяра говзанчий опыто бакъду лакха хьувкъам кхебе йиш йолаш вай хилар. Масала, 1975 шера «Атагинский» совхозерча Вагапов Байке звенос 200 гектар долча лаьттаи хIара гектара тIара фуалъяьхача хьажкIий 55 центнер яьккхар. Цу совхозерча Гайтамиров Ширване звенос 200 гектар долча лаьттаи хIара гектара тIара 47 центнер яьккхай.

Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхозерча Лебеденко Леонида звенос 178 гектарах хIаране тIара 45 центнер фуалъяьха хьажкIаш яьхай. «Лермонтовский» совхозерча Захаев Лаьчий звенос 222 гектарах хIаране тIара 41,2 центнер яьккхай. «Предгорный» совхозерча Муслиев Овлхазара звенос 200 гектарах хIаране тIара 46 центнер хьажкIаш гульяьй.

Республике шерра йовзаш я хьажкIий лакха хьувкъам кхебеча дукхача звеньевой Магомаев Селима, Ломалиев Iаьлий, Элимкаев Вахий, Матаев Берсий, Гелисханов Ювсапа, дукхача кхычар цIераш.

Хьалха латтача воай новкъосташта ниЙса дIаотта, иштта лоалахошкара — хIара гектара тIара 100 центнер йоаккхача дIакхаьчача Черсий-Балкхаройи Къилбаседа-ХIирийи дикагIболча хьажкIяш лелаерий опыт хьаIомае еза вай.

Ялаташ кхедечун декхар — ялатийна, силоса, мошача доакъарийна лаьрхIача хьажкIий хьувкъам лакхбараи хьажкIаш дукхагIа яхараи долча дерригача кхоачамех биззагIа пайда эцар.

Хоадамболлаш дола шоай дош ала деза механизатораша. Цар лаьтта кийчдарга, хьажкIаш дIаерга, хьажкIий кхашта Iунал ларга хьежжа хургба хьувкъам а.

ХьажкIаш чIоагIа хьувкъаяра эггара аьттув болашагIа дола хьалаш да вай укх шера. Башха-дика кадраш хьалкхеяьй, 407 механизированни отряди звенои вIашагIъеллай. ДIаихача шерашкарчул дукхагIа хьожаяьй юрта боахама минеральни удобренеш.

ХIанз, боахамий материально-техническиIалашои бозрам лакхбеннача, чIоагIа хьувкъаш йола гибридаши сорташи кийча долча, хий дехкара гIулакх шерра дегIаденача хьалашка дуккхача колхозийи совхозийи механизаторий торо я хIара гектара тIара фуалъяьхача хьажкIий 50—60 а кхы дукхагIа а центнер яккхар духьа къовсам лоаттабе а хIаьта иштта хий ца дехкача лаьттай хIара гектара тIара 200 центнерал кIезигаIа йоацаш шоай гIад а тIехьа моша хьажкIаш яха а, хIаьта хий дехкачеи тоъал тIовцал йолчеи лаьтташкара 350—400 центнер яккха. Из цхьан хана хургда аьнна хетар дац, тахан долаш дар да.

ЛаьрхIар кхоачашдара массе оагIорахьареи дикеи кийчлургда вай бIаьстан юхье ялат дIаде, тIехдикеи ший ханнахьеи тоаергья вай ерригa техника. Эггара дикагIйолча ханашка лакхача агротехнически боараме дIайовргья хьажкIаш, царна ший ханнахьеи дикеи Iунал делга Iалашдергда, техниках балха овсарле лакха йолаш пайда эцилга вIаштIехьдоаккхаргда вай. Къаьстта уйла тIайохийтаргья вай лакха хьувкъам телаш йола хьажкIий керда гибридаш юкъейоалаяра

Оаха, республикански совещане дакъа ловцараша, республикера берригa хьажкIаш лелаераш, юрта боахама специалисташ, берригa болхлой тIахьех хьажкIий хьувкъам лакхбе цхьатарра оарцагIбовлара а яхьа условешка белгалдаь хьокхамаш 1976 шера кхоачашдаьца Iеш, тIехкхоачашделга вIаштIехьдаккхара а.

ХьажкIаш къаьстта а яла тийна лаьрхIараш дIаюв лаьтта дукхагIа хилийтара хIара колхозереи совхозереи кхоачамаш лаха деза аьнна хет тхона.

Нохч-ГIалгIайчен берригача хьажкIаш лелаерашка кхайкхо; хьадувла, кхы а шерагIа йоаржаергья вай хьажкIаш чIоагIагIа хьувкъаяр духьа лелаю социалистически яхь. ХIара звене тIайийца декхараш толаме кхоачашдар духьа лоаттабеча къовсаме лаьтта леладерий творчески къахьегам вIаштIехьбоаккхаргба вай, «Лоалахочун кха — наьха кха дац» яхаш девиз а йолаш яхь йоаржаергья воай балха методаши практикеи халданза эргайоахаш тоаергья. къаьстта уйла тIайохийтаргья къонача механизатораштa шефство лелаяра тIехьабусараштa новкъостал дергда вай.

ХьажкIий хьувкъам лакхбара эггара керттердар уж кхеяра Iилмон хьалха латтача практикон кийчъяь технологи лоарзагIа ца йоаккхаш кхоачашъяр, лаьтта леладара культура лакхъяр. лаьтташка хий дехкари удобренеш тессари. хьажкIий кхашка мо йола обработка эргайоахаш тоаяр. шоаш хьийгача къих хьахулараштa механизированни отрядийи звеньяйи материальни безам дукхагIа тIабахийтар.

ИттлагIча пятилетка хьалхарча шера фуалъяьха хьажкIаш дукхагIа яхара тIайийца социалистически декхараш кхоачаши тIехкхоачаши де хIара отрядеи звенойи вIаштIехьдаргдола хьалаш хьажкIаш лелаераштa кийчде деза колхозийи совхозийи кулгалхоша.

Нохч-ГIалгIай АССР берригa хьажкIаш лелаераш тIахьех оаха агротехнико яхараш диза кхоачашдара цу культура хьувкъам лакхбар духьа лоаттабеча къовсама хьинарегIа юкъебахара. ХьажкIий хIара гектар лакха хьувкъам лургболаш хулийтаргья фуалъяьха хьажкIаш 1976 шера эггара дукхагIа гулъелгеи моша гIал дукхагIа тоаккхилгеи Iалашдергда вай.

КЪАХЬЕГАМА СОВГIАТ

Вежарашка йолча кхаь республика — Нохч - ГIалгIай, Черсий - Балкхарой, Къилбаседа - ХIирий доазув вIашагIкхеттача латт № 908 йолча буровой вышка. АргIанарла вахте я бурув деттар Пронин Николай керте латта смена.

Скважина йоаккхача проектагIа тоха лаьрхIа хинна бурув теха а баьнна из таххара тIехкхьара балхаш чаккдоахаш ба бурув деттараш. Фу хургла хьогI дукхача шерашка хьийгача къих, коммунистий форума сийна деннача дешах яха уйлаш я массане а. ЦIаьхха кIора санна Iаьржа кIеж етта йолалу турбашка гIолла. Мехкдаьтта, мехкдаьтта вIаши кхааш даха болалу бурув деттараш.

— Парте съезде рапорт лелахь цун сийна тIайийца социалистически декхараш толамца кхоачаш а деш, скважинера вай зIамигача коллективо йоккха мехкдаьтта кIеж тохийта хиларах, —йоах дог гIоздаьннача бурув деттараша парте XXV съезда делегатага, бурув деттача мастерга Эсмурзиев Шарпудинага.

Шоаш денна дош дизза кхоачашдара хьинари низи кхо ца беш къа а хьегаш башха - дика толамаш дахарца буровой коллективе белгалъяьннай бурув деттараш Бачаров Александр, Баталов Зяудин, Токарев Юрий керте латта сменаш.

Хьалхара даьча тохкамех № 908 йолча скважино дийнахьи буси луш дола «Iаьржа дошув» 370 тонн я. Из да шоай коллективера викал делегат волча парте XXV съезда бурув деттараша кийчдаь къахьегама совгIат. Скважинера иштта йоккха мехкдаьтта кIеж техар

А. БАСИЕВ.

СИЙЛЕНЦА НАКЪАБОЛХ

Доккхий декхараш тIайийцад укх иттлагIча пятилетке а цун хьалхарча шера а. Съезда хьалхара социалистически яхь кхы а шерагIа йоаржаяь, доккхий толамаш даьхад — съезд хьаелла ди тIакхоачаш хьалхарча шин бетта план кхоачашъяьй.

— Уж хIамаш карагIдовлача кIезига гIулакх лаьзар тха парторганизапе а цун коммунисташа а болхлошта юкъе баьча кхетама балхо. — йовх комбината партбюро секретара Албаков Мухьмада, — мехка а доазол дехьа а хула цхьаккха лоархIаме событи дIаяхийтап тха агитаторaша коммуниста Раисов Румана, комсомольца Зибиров Алика, кхыча коммунисташа болхлошта дIа ца йовзийташ, цунца дувзаденна тхоай декхараш ца дувпаш. Политически темах йола лекцеш еш, беседаш ю. Къаьстта теркам тIабахийтар тха болхлоша КПСС Центральни Комитето парте XXV съезда оттаьь проект йовзара. чIоагIа из мога а йир. ХIара бетта цхьаи лоархIамерча темах лекци еша арахьара саг хьех оаха. Масала, укх деношка тхо долча вена, «Социалистически законности правопорядоки лелаярах» йола лекци йийшар Ленински района прокуратура следователа нов. Газарьянца.

Иштта беча кхетама балхо болхлой къахьегама дисциплина а цар политически сакхетам а лакхбу.

Уж толамаш доахача а кхетама болх беча а хьалха латт коммунисташ И. Т. Александров, В. С. Татаренко, А. А. Тихомиров, коммунистически къахьегама ударникаш Л. I. Ибрагимов, М. М. Колгин, И. Бесханов, кхыбараш.

Ю. ЮСУПОВ.

ПАРТЕ ПЛАНАШ—ХАЛКЪА ПЛАНАШ

ХАНАЦА ГӀА БОАХАШ

ХӀанз вай мехка дерригa вахар Советски Союза Коммунистически парте XXV съезда кийчо яран даха ма-доаггӀара накъадахаран тӀадерзалаь да.

КПСС ЦК-ас парте XXV съезда оттаяьча «1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дегӀабоалабара керттера лостамаш» яхача иттлагӀча пятилетка проекто кхы а дукхагӀа чӀоагӀбергба вай Даьхен экономически оборонни низ, лакхдергда дунен халкъашта юкъера цун сий. Кхолламеча балхий керда этап белгальяргья цӀаккха а из хиннача тайпара йоккхийча масштабегӀа боахамеи культуран гӀирсаш хьалдарца, къахьегамхой хьалторо тӀа-тӀа дукхагӀа лакхъяларца.

Проекта тӀа оттадаьд бахача наьха унахцӀено дӀахо дикагӀа лораергйола, хӀанзарча Ӏилмана карагӀдаьннараш, лазара керта духтӀаваларен дарбе дарен керда методаш медицински практикана шерагӀа юкъеккхухьаргйола гӀулакх вӀаштӀехьдоаккхилга. Лазар ца кхетийтар духьа профилактика чӀоагӀагӀа лелаелга. Бахача нахан дарбан-профилактически учреждениештен молхай средствашн медицински техника изделешн мел эш хулийтилга. Дуккха профилаш йолча специализированни дарбан учрежденей гӀирсаш аьттув хургболча тайпара цхьана тардеш хьалдара ларда тӀа унахцӀено лораяра материальни база дегӀаккувлилгеи эргайоахаш тоаелгеи.

9-гӀа пятилетка чакхйоалача шера «Юкъара къахьегам — вай рузкъани толамеи хьаст» яхаш девиз а йолаш болх бир 9-ча городской больница больнично-поликлинически объединене коллективо.

Районе бахача наха ду медицински гӀулакх тоадара дерригa дешаш цхьана, айхха вӀашн бувзам а болаш къестадаьд больница партбюрос, моттигерча комитето, администраце, комсомольски организаце. Соахка чӀоаггӀа уйла тӀаяхийтар политико-кхетама болх тоабара, больницерча специалистий балха квалификаци лакхъяра.

КПСС XXV съезда сийна кхы тӀа а доккхагӀдола социалистически декхараш тӀаийцад коллективо (181 саг). Социалистически декхарий керттера чулоацам — смежни специальность Ӏомаелга, наха деча медицински новкъостала культурен дикали лакхъелга, больнице мах боацаш дежурство елга, цамогаш хиннарийн отпуске бахарийн когаметта дӀа а увтташ балхаш делга.

Болхлой къахьегам хаддаиза дикагӀа вӀаштӀехьбаккха, цу гӀулакха профсоюза членаш ма-могга дукхагӀа юкъеоза гӀерт моттигера комитет. МК-ас салоӀа сайренаш вӀашагӀъехк, тематически наькъа ухилга, киної театрашкеи ухилга вӀаштӀехьдоах. Дикка тоабеннаб спортивно-массови болх, художественни самодеятельность вӀашагӀъеллай.

1975 шера цӀий хьайдара план кхоачашъяьй 9-ча горбольницо. Юха ца лург шоай цӀий деннад 560 саго уж ба «Красный молот», «ГРМЗ» заводий болхлойи тха больнице гӀулакх деш бола нахи. ЦӀеча ЖӀарген ДОСААФ-ен комитеташа йнзза кхоачашъяьй членски взносаш гулъяра планаш. 9-гӀа пятилетка чакхйоала шу белгалдаьлар больница дарбан-профилактически болх дӀахо эргабаьккха тоабарца.

Партбюро, моттигерча комитета, администраце керттера уйла тӀаерзаяьяр районе баха нах цамогаш кӀезигагӀа хилийтара, промышленни предприятешкарча болхлоштен гӀулакхерча нахан медико-санитарни гӀулакх дара, поликлинике ухачен стационаре бадачен унахошта деш дола дарбан-диагностически новкъостал тоадара, болхлой балха квалификации идейно-политически боарами лакхбара, социалистически ях вӀаштӀехьъяккхаран къахьегамца коммунистически гӀулакх хургдолче уйланца коллективана кхетам баларан, къахьегамхошта медицински гӀулакх дара культура лакхъяра, больница материально-технически база чӀоагӀъяра.

Цунна цхьана кхы а дукха кхоачамбоацараш а да тха балха тӀа. Цу хьакъехьа дийцар КПСС ЦК-ас парте XXV съезда оттаяь «1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дегӀабоалабара керттера лостамаш» яха проект ювцаш дукха ха йоаццаш хиннача партийнии профсоюзни собранешка къамаьлаш даьча 9-ча горбольница коммунисташеи парте боацарашеи.

Масала, эсала вӀаштӀехьдаьккхад участковии кабинетнии лорий дикала хьокхамашта анализ яра гӀулакх. 1975 шера кхоачашъяьяц гриппана духьала кхы тӀа а прививкаш яра план. Промышленни предприятешкен нах бахача моттигашкен профилактически целевойи медицински хьажараш дукхалга диллача плана тӀа оттабавча бовраме хулаш дале а, лазараш кхийтта нах хьагучабахара гӀулакх хӀанз а эсала латт.

Политически дешара кружокашка дешаш 160 саг хиннав. Пропагандисташен деша багӀарашеи шоай уйла тӀаерзайора творчестве кердадараш лахара а Ӏоаяь знанеши опыти кӀоаргга кхетаяра а, царех шоай хӀара деннарча балха тӀа советски сага унахцӀено тоаяр духьа ма-могга дукхагӀа пайда эцара.

Политически дешар деша багӀарий къахьегамеи нравственнии, идейно-политически кхетам лакхбара дика школа а хинна дӀаэттад. Итогови занятешка рефераташ ювцачеи жопаш телачеи хана деша багӀача дуккхачар хьахьекхар шоай теоретически знанеш кӀоарга хилар, практика теореца ювзеи производственнии кхетам баларен гӀулакхаш дӀахо эргадоахаш тоадара хавддача наькъех лаьца корта а болаш выводаш ен шоашта ховш хилар.

Шоай знанеш дика хилар хьахьекхар лораша В. Т. Пошивайлос, Т. Ш. Эпендиева, Н. П. Оздоевас, коммунисташа В. П. Лневас, О. М. Михайловас, О. И. Ярославскаяс.

Юкъерча звенорча хьехархоех белгалбахаиза баргбац медсестрай К. А. Редько, Н. Чечкина, Т. Пенькова, В. Гвинцадзе.

Цул совгӀа, больница болхлошта бетта цкъа лекци еш КПСС райкомерча «Знание» яхача общества лектораша. Больницерча 40 лорах 30 цу общества член ва. 1975 шера белгталара болх баьб гойтара агитаци вӀаштӀехьъяккхара: В. И. Ленина вахари гӀулакхаши дувцаш йола, фашистски Германи эшаяь 30 шу дизара хетаяь стендаш, медико-гигиенически темах йола стендаш, алкоголизмана духьаларча къовсама хетаяь санбюллетенаш кийчъяьй.

9-ча горбольница больнично-поликлинически объединене «ДикагӀбола нах» яха сийлен доска кийчдаьд. Газеташ хьалдетташ витрина я. КПСС XXV съезда сийна «Тха хӀара деннара къахьегам» яха ерригача больница юкъара стенд кийчъяьй. Цу тӀа бувц больница общественно-политически, санитарно-просветительни, дарбан-профилактически болх. 9-ча горбольница администрацеи профсоюзни организацеи даим йоакхо ю къахьегамца коммунистически гӀулакх хургдолаш болхлошта кхетам балара. Цу балха царна чӀоаггӀа гӀо-новкъостал ду партийни организаце.

Больнично-поликлинически объединене болх беш 241 саг ва, царех 1974 шера коммунистически къахьегама ударник яха цӀи енней хьалхагӀа хиннар чӀоагӀъяьи 134 саг вар. 1975 шера къаьст-къаьста социалистически декхараш тӀаййцадар 225 саго, царех коммунистически къахьегама ударника цӀи еннеи хьалхагӀа хиннар чӀоагӀъяьи 188 болхло ва. 6 отделенех кхаьннена «Коммунистически къахьегама отделени» яха цӀи еннай. Царех я терапевтически отделени — заведующи лор Н. И. Писковская, инфекционни отделени — заведующи лор Л. Э. Сальм, берий консультаци — заведующи лор З. А. Пашенко.

ХӀанз больницерча берригача болхлой хӀаране къаьст-къаьстаи хӀаьта отделеней коллективнии социалистически декхараш да. Къаьст-къаьста соцдекхараш отделене профсоюзни собранешка чӀоагӀду, хӀаьта коллективни декхараш больница юкъарча собране. Уж кхоачашдара итогаш хӀара квартале цкъазза ю. Цул совгӀа, юкъарча профсоюзни собране чӀоагӀдаьд ерригача больница юкъара социалистически декхараш. Коммунистически къахьегама отделенешта Сийлен грамоташи карара кара тела вымпелаши еннай.

10-ча пятилетка хьалхарчеи дӀахорчеи шерашка доккхийи бехктокхамеи декхараш латт «Красный молот» яхача завода медсанчаста больнично-поликлинически объединене коллективана хьалхашка.

«Эффективностеи дикалеи пятилетка» яхача девиза маӀан тха коллективана малагӀа да аьлча, из да хӀара медицински болхлочо берригача дарбан-профилактически балха эффективности дикали лакхъяр духьа тӀагӀертта къовсам лоаттабе, бахача наха медицински гӀулакхаш дара культура ма-могга лакхъе, лазарий керта духтӀаваккхарен дарба дареи керда методаш юкъеккхахьа езаш хилар. Шоай гӀулакх бокъонца иштта кхетаду тха больницерча дукхагӀболча болхлоша.

С. ДОБРИЕВ,
«Красный молот» яхача завода медсанчаста партийни организаце секретарь.

«КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН» ЯХА МЕДАЛЬ КЪАХЬЕГАМХОШТА ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

(ДӀахододар. Долалур 19 феврале араьяннача газета номер тӀа).

1974 шера 18 январе араьдаьннача СССР-а Лакхехьарча Совета Президиума Указага хьежжа дуккхача шерашка цӀена къахьегарах а карагӀдаьнна къахьегама гӀулакхаш лоархӀаш а СССР-а Лакхехьарча Совета Президиума цӀерагӀа «Къахьегама ветеран» яха медаль лойла:

ЗАВОДСКОЙ РАЙОНЕ ГӀОЛЛА

«Кавказэнергомонтаж» треста Грозненски прорабски участок:

Гниломедов Василий Андреевича — слесара.

«Грознефтехимремонтстрой» треста механизаце управлени:

Клочков Николай Григорьевича — компрессора машиниста.

«Чечингаз» производственни управлени:

Морозов Анатолий Сергеевича — управлене начальника заместитела.

«Грознефтехимзаводы» объединене военизированни газоспасательни отряд:

Байраков Иван Федоровича — взвода командира.

СТАРОПРОМЫСЛОВСКИ РАЙОНЕ ГӀОЛЛА

«Старогрознефть» мехкдаьттен гази йоаккха управлени:

Абитов Сонатул Аллямовича — оператора.
Андреев Николай Никитовича — оператора.
Антонов Павел Федотовича — столяра.
Арустамянц Савелий Вартановича — такелажника.
Багаев ИбрахӀима — оператора.
Бугаева Вера Андреевнана — кочегара.
Берюков Василий Ивановича — слесара.
Берюков Георгий Николаевича — электромонтера.
Блохин Иван Васильевича — оператора.
Василихина Екатерина Ивановнана — компрессора машиниста.
Вострикова Мария Максимовнана — аппаратчика.
Гадаев Магомед Гадаевича — электромонтера.
Галензовский Петр Семеновича — электромонтера.
Галичева Клара Федотовнана — электромонтера.
Гичаев Сайдхьасана — оператора.
Гладков Василий Ивановича — слесара.
Горбунова Евдокия Ильиничнана — насосни станце машиниста.
Гоцерийе Лидия Ильиничнана — инженера.
Губин Михаил Степановича — оператора.
Гулько Гаврил Федоровича — оператора.
Гурей Федор Ивановича — оператора.
Даньченко Валентина Александровнана — оператора.
Деркач Иван Андреевича — электромонтера.
Донсков Алексей Николаевича — оператора.
Драчук Николай Никитовича — слесара.
Дронов Михаил Ефремовича — оператора.
Евлоев Ӏийса Ахмедовича — оператора.
Еремченко Иван Ивановича — оператора.
Ефремов Василий Федоровича — электромонтера.
Заболотная Мария Даниловнана — слесара.
Зайцев Степан Гавриловича — электромонтера.
Захарченко Иван Владимировича — оператора.
Звягинцев Михаил Кондратьевича — оператора.
Игнатьев Виктор Яковлевича — оператора.
Игнатенко Полина Емельяновнана — кочегара.
Ишков Петр Кирилловича — оператора.
Казмин Константин Митрофановича — цеха начальника.
Каниболоцкий Андрей Сергеевича — электромонтера.
Кардончик Васса Петровнана — компрессорий машиниста.
Ковешников Александр Филатовича — оператора.
Ковзарь Зинаида Ивановнана — оператора.
Козлов Василий Трофимовича — оператора.
Кофтуненко Анатолий Тимофеевича — электромонтера.
Колесникова Екатерина Александровнана — кадрай отдела начальника.
Кривцова Антонина Семеновнана — болхлочоа.
Колотыгина Ольга Андреевнана — оператора.
Кургаева Зоя Яковлевнана — оператора.
Курушина Анна Георгиевнана — оператора.
Куц Илларион Кузьмича — оператора.
Лайхов Борис Александровича — слесара.
Левштаев Прокофий Осиповича — оператора.
Литвин Михаил Леонтьевича — оператора.
Лобанов Владимир Устиновича — оператора.
Макарова Феодосия Матвеевнана — болхлочоа.
Матрешин Кузьма Никитовича — оператора.
Моисеев Николай Матвеевича — электромонтера.
Мышевская Граматика Ивановнана — кассира.
Мучаев Абдул-Рашид Магомедовича — оператора.
Мухин Андрей Алексеевича — механика.
Смельченко Федор Степановича — электромонтера.
Перова Мария Николаевнана — кочегара.
Петухова Лина Иосифовнана — кочегара.
Петренко Василий Емельяновича — оператора.
Пилявский Виктор Васильевича — слесара.
Поповичева Валентина Пименовнана — насосни станце машиниста.
Протасов Сергей Егоровича — оператора.
Разинова Александра Андреевнана — насосни станце машиниста.
Рыбачев Иван Николаевича — оператора.
Рыжков Леонид Ивановича — инженера.
Рылов Владимир Васильевича — оператора.
Росенко Василий Ивановича — оператора.
Свинцов Ларион Гулиевича — оператора.
Сергеев Сергей Андреевича — оператора.
Синельников Сергей Константиновича — оператора.
Скрягин Василий Матвеевича — токара.
Совтамурадова Мария Ивановнана — насосни станце машиниста.
Сорокотягин Иван Павловича — инженера.
Старикова Александра Сергеевнана — инженера.
Старикова Мария Андреевнана — насосни станце машиниста.
Стрюков Георгий Николаевича — слесара.
Суровецкая Александра Артемовнана — насосни станце машиниста.
Талаев Андрей Кузьмича — РИТС-2 начальника заместитела.
Толстенов Николай Леонтьевича — стропальщика.
Фролов Александр Михайловича — слесара.
Филипченко Василий Антоновича — инженера.
Хачатрян Акоп Тиграновича — оператора.
Хомутов Илья Ивановича — оператора.
Харитонюк Ольга Марковнана — насосни станце машиниста.
Шуликина Мария Ивановнана — оператора.
Штоха Надежда Андреевнана — электромонтера.
Шашкин Иван Павловича — оператора.
Шпакова Ольга Ануфриевнана — кочегара.
Шовхалов Абдрашида — бурильщика.
Юркус Василий Казимировича — компрессорий машиниста.
Ярковенко Иван Пантелеевича — мастера.

«Грознефть» объединене бурув тохара балхий Старогрозненски управлени:

Аракалов Вартан Аветисовича — вышкомонтажника.
Бугаев Иван Гавриловича — слесара.
Битюкский Владимир Александровича — бурильщика.
Кириченова Анастасия Ивановнана — такелажника.
Попов Алексей Федоровича — такелажника.
Ромадин Василий Емельяновича — вышкомонтажника.
Самохвалов Гаврил Михайловича — слесара.
Соловьев Павел Андреевича — плотника.
Стогний Андрей Марковича — вышкомонтажника.
Сафонов Иван Ильича — керттерча механика.
Трусов Степан Ермолаевича — вышкомонтажника.
Фролов Василий Павловича — слесара.
Черников Степан Исаевича — бурильщика.
Черемухин Александр Ивановича — слесара.

№ 10 йола юкъера школа:

Мухамедова Галина Ивановнана — хьехархочоа.

КПСС районни комитет:

Шведкий Александр Тихоновича — орготдела заведующи хинначоа.

«Электроприбор» яха завод:

Бараниик Анна Ивановнана — сборщица.
Беликов Иван Дмитриевича — слесара.
Гончаров Николай Николаевича — слесара.
Ковтуненко Пелагея Васильевнана — полировщица.
Колесникова Евдокия Герасимовнана — прессовщица.
Марчихин Федор Владимировича — шофера.
Мирошниченко Татьяна Даниловнана — бойлере машиниста.
Ладыко Иван Григорьевича — токара.
Нестеренко Сергей Федоровича — каменщика.
Орцуева Катяна — болхлочоа.
Полещук Анна Дмитриевнана — сборщица.
Ситников Николай Федоровича — воккхагӀволча инженера.
Семеренко Мария Трофимовнана — кочегара.
Титов Арсентий Илларионовича — слесара.
Толмачев Григорий Ерасовича — болхлочоа.
Хохлюк Надежда Григорьевнана — переплетчица.

Мехкдаьтта промышленноста министерства Къилбаседа Кавказа пачхьалкхен Ӏилма-тохамен проектни институт:

Дюгаев Василий Васильевича — электромонтера.
Жеряков Георгий Васильевича — токара.
Ионова Надежда Филипповнана — йоккхагӀйолча инженера.
Чифликянц Мирдат Вагановича — слесара.
Узумов Григорий Григорьевича — воккхагӀволча мастера.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный,
13 февраль, 1976 шу.

ЮРТСОВЕТА ДИКА ГӀУЛАКХАШ

Соахка харжархой хьашташ кхоачашдеш дукха балхаш дир Назрановски района Наьсар-Кертерча юртсовета депуташа. Масала, 3 километр керда тӀоникъ биллаб, цул кӀезигагӀа хургбоацаш хьалха боалаш хиннар тоабаьб, 800 метр, дӀоахал дола водопровод йиллай. ХӀаьта укх шера ерригача юрта хий дилла даккха а газ чуйилла йолае а лаьрхӀад оаха бахача наха цхьана.

Хьалъяь йоалаш латт керда бани. Хьалха санна хӀанз машинаш йолаш а шурий заводера мазут чухецаш а бӀехдац «Наьсар» яха хий нувхаш кхыйола хӀамаш дӀаяьха цӀендаьд цун дехьарен сехьарен бердаш. Цу дерригнешта тӀахьожам лоаттабу юртсовета активо.

Депутаташен активои дакъа а лоацаш толамца чакхдаьккхар бахача нахагара совленагӀйола юртбоахама продукташ хьаэцилга. «Назрановский» совхоза Наьсар-кертерча отделенена лаьрхӀа 62 тонн гӀожа доакъар гулдир. Уж гӀулакхаш дещ дизза дакъа лоацаш хилар активисташ ПлиевгӀар Ахьмади Исраили, АбадиевгӀар Руслани Идриси, МержоевгӀар Ӏийсаи Бориси, Сагов Бекхан, Оздоев Беслан, кхыбараш.

Наьсар-Керте я шурий завод. Хьалха соляркаца болх бора цо. Цунах хьалъухача кӀурах гоннахьа ӀотӀаухар кӀурэ. Цо чӀоаггӀа бӀехдора гонахьа бахача наьха, цӀеноп уллув илла юкхьанцара школа. Дуккхача шерашка цу гӀулакха фу дерг-да ца ховш хилар юртсовет. ТӀаккха керда тӀавенача завода директора Албогачиев Ӏалихана ниса яц аьнна система хийцачул тӀехьагӀа кӀур бац пийшкаша. Цул совгӀа, хьалха чудерзадаь а доацаш бӀеха лаьттача завода ковна гоннахьа кирпичий карт а яйта цхьалха даккхийтар цо. Санитарни бокъонаша дӀадеххача тайпара завода а гонахьарча наха а пайданера уж гӀулакхаш дир кердача директора.

1976 шера бахача нахага йохка шоай продукци тӀехдика хилийтара социалистически декхараш тӀаийцад завода коллективо. ХӀанз уж декхараш толамца кхоачаш а ду цо.

Укх шера январь бетта денз сахьата баьча балха лоархӀам беш болхлошта алапи тела оттадаьд заводе. Хьалха юкъера лаьрхӀача 110 сом эцаш хиннадале хӀанз 130—135 сом эц цар.

Низ тӀабахийтта къахьег завода коллективо. Парте XXV съезда хьалхарча вахте тӀаийца декхараш кхоачашдаьд дукхагӀболча болхлоша. Цул совгӀа шоай балха опыт къонабарашта дӀалуш я кадрови аппаратчик Альдиева Увайса Ровзат, кхыбола дуккхача хана денз заводе болх бераш.

Юртсовета депутаташеи кхыболча активисташеи цахаддаш деча новкъостлах хьахиннад уж дика хӀамаш. Уж хувцамаш бахьан долаш бахача наха доккха баркал оал юртсовета кулгалхошта.

ХӀанз юртарча масса цӀагӀа радио, телевизораш, сердал я. Цу йоакхонна жоп луш шоай балха участкашка низ ца кхобеш къахьегарца иттлагӀча пятилетка план толамца кхоачашъе лаьрхӀад юртхоша.

З. БЕШТОЕВ,
юртсовета активист.

Иштта йийцар цеха начальника Щербина Мария Александровнас хӀамаш тегача производствай Грозненски объединене барзкъашта зӀы йоаха говзанч Просалова Надежда Андреевна.

12 шу да зӀы йоахача цехе Н. А. Просалова болх беш йола. ХӀаьта цунца балха мел бараш хӀанзза кхийна къона мехкарий ба, царех дуккха бараш ткъо шу а даланза ба. Цхьабакъда наьна санна Ӏимерза елакъажар долча Надежда Андреевнас шоай производство объединене дикагӀйола производство а яь дӀаоттаяь, соахка пятилетка толаме кхоачашъяр духьа лелаеча социалистически яхье шозза из хьалхаьккха говза специалисташ оал цехе хьалкхийнача цу мехкарех — ...Ира Ковальчук, комсомолка специальности юкъера образовании йоацаш еннаяр тхо долча балха. ХӀаьта хӀанз кхы шийл тӀех цхьаькха йоацаш дика говзанч я. Болх беча кагирхой школа 10 классе дешагӀа. ТӀехдика дешарах дукха ха йоаццаш совгӀат дир цунна. — ...Инна Мигалина. Тахан санна дагайовгӀа сона хьакхашта йоацаш, вешта, дечох а дика лоархӀа ца еш хинна йиӀиг. ХӀаьта хӀанз йиьлагӀа разряд я Иннай. Оаха кхыметтел эггара чоалханегӀа бола болх а тӀабулл цунна. Иран Инней цехе хьалкхийна ба.

Иштта ала а аьлар Надежда Андреевнас «хьалкхийна ба». Шийна тӀачӀоагӀбаьча ученицашта сага дикагӀйола 'оамалаш Ӏомаярах дӀакъоастадац цо специальность Ӏомаелга.

ЗӀы яхара гӀулакх укх тӀехьарча хана ворхӀ сага Ӏомадаьд Н. А. Просаловас, ше а санна, хьинаре общественницаш а баь хьалкхебаьб цо уж. ХӀаьта Н. А. Просалова ше зӀы яхара гӀулакх эггара дикагӀа ховш я, профсоюза цеховой комитета член, объединене заслуженни швейник я, «Хьинарс къахьегарах. В. И. Ленин ваь 100 шу дизар белгалдоаккхаш» яха медаль, «1974 шера социалистически яхье котъяьннар» яха знак еннай цунна. Цехе эггара хьалхагӀа цу цхьанне кхоачашъяьй ший пятилетка, хӀаьта, шийгара хьокхам гойташ, хӀара денна новкъостал ду цо кагирхошта пятилетка толаме чакхъяккхаран КПСС XXV съезда сийна тӀаийца социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашадаран.

СУРТА ТӀА (аьрдехьара аьттехьа): зӀы йоахараш И. Ковальчук, Н. А. Просалова, И. Мигалина.

Е. МАЛОВА тексти сурти.

№ 4 ЙОЛА «АГИТАТОРА БЛОКНОТ»

КПСС Нохч-ГӀалгӀай обкома пропаганди агитацеи отдела аргӀанарча, 4-ча номер тӀа дуккха материалаш я «Парте планаш халкъа планаш» яхача рубрикана кӀал кепатеха. «Декхараш кхоачашделга Ӏалашде» яха редакционни статья иттлагӀча пятилетка хьалхарча шера программа толаме кхоачашъяр духьа, эффективности дикали лакхъяр духьа республике социалистически яхь йоаржаяра дешашта хетаяь я. Цу тӀа дувц КПСС XXV съезда республика къахьегамхоша кийчдаьча къахьегама совгӀатех, декхараш оттаду 1976 шера Нохч-ГӀалгӀай АССР промышленноста, гӀишлошъяра, транспорта, бувзама, юрта бовхама болхлоша партийно-боахама республикански активе тӀаийца социалистически декхараш.

Иштта кепатехад КПСС XXV съезда делегата, Социалистически Къахьегама Турпала, «Джалка» яхача совхоза механизированни отряда начальника Б. Саидова къамаьл.

Гаргакхоачаш латт 8 март — Дунен халкъашта юкъара кхалнаьха ди. Цу денна хетаяь блокнота тӀа кепатох «Цхьан мугӀаре» яха Нохч-ГӀалгӀай АССР халкъа тӀахьожама комитета председатела Р. Саламовай статья — дезача денах лаьца беседаш яра йола материал а лоархӀаш.

«Агитаци яра практика» яхача рубрикана кӀал блокнота тӀа кепатеха я «Гуччахьарен пайданеи къамаьл» (укх деношка «Терский» совхоза партийни организаце агитатора С. Б. Капланова беча балха хьакъехьа) яха Ф. Ивановеи «Агитаторашн яхьи» яха КПСС Ножай-Юртовски райкома хьалхарча секретара М. Янгульбаеви статьяш.

Ю. ПОВАЛЯЕВ.

Оаха яздаьчун лерагӀа

Соахка 18 декабре арадаьннача «Сердало» газета тӀа кепа техаяр «Иштта хул ханиахьа йоакхо ца йича» аьнна корта а болаш рейдови бригада материал. МагӀалбика районерча цхьайолча шурий-товарни фермашкара кхоачамбоацараш дувцаш яр из. Цу гӀулакхах укх тайпара язду редакцега КПСС Малгобекски горкома хьалхарча секретара нов. Кащеева:

— Из статья боахамий партийни комитетий секретарий совещане йийцай. Цу тӀа дувца кхоачамбоацараш дӀадахара дедезар даьд парте горкомо, горисполкомо, иштта партийни организацеша.

Масала, цу гӀулакха вӀашагӀъеллай горисполкома председатель новкъост Яндиев керте латта оперативни штаб. Цу чу боагӀа КПСС горкома, горисполкома, юрта боахама управлене, халкъа тӀахьожама комитета болхлой. Шурий-товарни фермашта тӀачӀоагӀбаьб берригa штаба членаш. Цар хӀара кӀирагӀа вӀашагӀ а кхийте дувц фермай балха хьалаш. Нагахьа санна беха безаш моттиг хилча хьатӀа а бийхе уж дувц боахамий директорашца, зоотехникашца, фермай заведующешца. Цул совгӀа, горисполкома заседане а дийцад хьайбаш Ӏангара дахарен фермашка латтача хьален дош.

Из бахьан долаш дикка тоаденнад гӀулакхаш. Масала, «Ингушский» совхоза (хӀанз Советский) № 1 йолча шурий-товарни ферме рейд яьча деношка 250 килограмм мара паччахьалкхенна шура дӀалуш хиннаеце хӀанз 460 килограмм дӀачулу хӀара денна. ХӀаьта 310 килограммагара яьнна 600-нега кхоачаш дегӀаенай ерригa йоаккха шура.

Цунга хьежжа дуккхагӀа дӀачулу из ерригача районе а. ЦхьоалагӀча январага 5100 килограмм йоаккхар, цунах 4300 паччахьалкхенна дӀа а луш. ХӀаьта 10 февралага 5800 — 5900 килограмм йоаккхар, пхи вӀар гаргга паччахьалкхенга йохка а йохкаш.

ЛерттӀа доахан Ӏангара дахаран цу тайпара гӀалаташ дӀахо ца хилийтаран де мел дезар ду парте Малгобекски горкомои горисполкомои.

Низ кхо ца беш

Наьсаре цхьатарра йиъ объект хьалъеш я «Чечингсельстрой» треста № 155 йола ПМК. Цо хьалдеш да укхаза «Электроинструмент» завода лаьрхӀа 170 квартира йола цӀа, 410 моттиг йола шиъ общежити, трикотажни фабрикерча болхлошта лаьрхӀа 170 квартира йола цӀа, берий беш.

Укх шера январь бетта дӀаюха лелача механизированни колонна гӀишлошъяраша эксплуатаце дӀаденнад «Электроинструмент» завода болхлошта лаьрхӀа хьалдеш хинна 170 квартира йола цӀа. Дика болх бу цар февраль бетта а.

ДӀадахача шера даьхача къахьегама толамий итогаш йича «Чечингсельстрой» треста карара кара тела цӀе байракхи хьалхара ахчан премиелар ПМК коллективана. Пятилетка тӀеххьара шу чакхдоалача хана цӀаькха а из совгӀат шоашка кхачийтара хьинар кхо ца деш къахьийгар гӀишлошъяраша.

ХӀара болхлочо укх шера тӀаийца социалистически декхараш да «Производства эффективность лакхъяри болх дикагӀа бари духьа, 1976 шера производственни планаш толаме кхоачашъяр духьа лелаеча Ерригсоюзни социалистически яхьа хьакъехьа» КПСС ЦК, СССР Министрий Совета ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК баьча соцама жоп а луш ерригача участкашка деш дола гӀишлои балхаш дикагӀа хилийтара тӀаерзаяь мероприятеш чакхъяха аьнна. ХӀара участке болх беш я хьажара посташ, инженерно-технически болхлой юкъебоагӀа комиссеш. Цар чӀоагӀа новкъостал ду гӀишлои - монтажни балхаш дикагӀа дара.

Къаьстта дика къахьегаш я, социалистически яхье хьалха латта Алиева Лидас кулгалду комплексни бригада. 14 шу даьннад Лидас гӀишлошъеча къахьега. Цун бригада я иттлагӀча пятилетка ударник. Укхаза дика кийчбаь ба смежни профессех бола гӀишлошъераш: плиточникаш - облицовщикаш, штукатураш - маляраш, асфальтировщикаш, каменщикаш.

Каст-каста моттигаш ниислу бригадера болхло ца могаш хинна балха ара ца воалаш, къаьстта дика новкъостал ду цу деношка бригадира. ХӀана аьлча «цаӀ массанена тӀехьа, массава а цхьаннена тӀехьа» яха девиз цу бригаде йизза кхоачашъеш я. Лидайна хов моллагӀа операци е. Цул совгӀа из кхоаю хӀара болхлочо мишта болх бу хьажа, царна хьехар де. Сов дика болх харах, йоккха опыт хиларах дикен тӀехдикеи хул цун бригадас кийчдаь цӀеноп.

— Итт кхалсаг я са бригаде болх беш — йоах бригадира Алиева Лидас. — Къаьстта дика болх бу Колоева Любас, Муцольгова Гошмоха, Чилиева Дибихана, Амхадова Марема. ХӀара сменагӀа цар шоай нормаш кхоачашъю 130—140 процент. Цул совгӀа цар баь болх цхьаккха тайпа брак йоацаш хул.

17 шу даьннад бригадира Гациева Маржана гӀишлошъеча болх бу. БархӀ саг ва цун бригаде. Дика Ӏомаяьй цар смежни профессеш. ДӀадахача шера план цар ханал хьалха кхоачашйир. ПМК къахьегаш йолча кхыча бригадашта къона кадраш кийчъю пхьоале а хинна дӀаэттай бригада. Укх тӀеххьарча хана цар кийчъваь 60 — 70 гӀишлошъер бригаде а иштта кхыча бригадашка а хьинаре къахьегаш ва.

Цхьа шу мара дац къонача бригадира Манкиева Тамарас ше кулгалду бригада вӀашагӀъелла. Дукха ха яц Вадаева Хижан, Вадаева Хаза, СатуевгӀар Эсет, Зулай балха баьхка. Денгара-денга кулг говзал лакхъеш шоай балхах дика кхеташ боагӀа уж. ХӀара сменагӀа шоай нормаш 125—130 процент кхоачашъеш ба. ХӀана аьлча царна ца ховш дар дӀахьеха сиха оарцагӀа йоал дика опыт йола бригадир Манкиева Тамара. Цунна гу дика болх беш вар. Цунна хов хоза дош ала, дог айде. Иштта бехк баккха а хов цунна дег чу бужаргболча тайпара.

Коммунистически къахьегама ударник, «социалистически яхье котбаьннараш» яха цӀи йолаш я из бригада. Шоайла яхье яьннай Манкиева Тамарен Алиева Лидан керте латта бригадаш. Болх йистебаьлча шоашца яхье баьннараша баьча балхага хьожаш хул бригадираш, шоайла дагабувл.

— Тха коллективо, берригача советски наха санна, — йоах участка начальника Котиев Назира, — дег тӀара къоабалъяь тӀаийцай «1976 — 1980 шерашка СССР халкъа боахам дегӀабоалабара керттера лостамаш» яха КПСС ЦК XXV съезда оттаяь проект. Цу боккха исторически лоархӀам болча документо цӀаккха ца хиннача тайпара доккхий а чоалхане а декхараш хьалхашка оттаду дерригача халкъа, хӀара сага. Дика хетт тхона вай парте гӀишлошъерий производствана леррагӀеи хадданзеи интенсификаци елга, цун материально-технически база чӀоагӀъелга белгалду гӀулакхаш.

Шоай торонашка хьежжа доккхагӀа социалистически декхараш тӀаийцад хӀара болхлочо, цар дош деннад хьалхарча квартала план XXV съезд хьаеллача дийнахьа кхоачашъе. Уж толамца кхоачашдеш да. Цига хьинарс къахьег плотникаша Камурзоев Ӏийсас, Тамбиев Мувсас, бетонщика Ажигов Дауда, изолировщика Хашагульгов Бориса. Шоай балха нормаш 120 — 130 процент кхоачаш ца еш цхьа ди дӀададахийтац цар.

— Оаха хьалъеш латта объекташ, — йоах участка начальника Котиев Назира, — дӀадахача шера кхоалагӀча квартале эксплуатаце дӀаяла езаш дар тхо. Цхьабакъда, берригa низ оаха тӀабахийтача а 170 квартирни цӀа мара йистедакха вӀаштӀехьдаланзар, хӀана аьлча «Кавсантехмонтаж» (начальник нов. Эрмиш), «Кавэлектромонтаж» (начальник нов. Колесников), Сунжерча «СпецСМУ» (начальник нов. Хашагульгов) болча субподрядни организацей бехкагӀа де лерхӀараш кхоачаш ца деш дисар.

А. САГОВ,
тха соб. корр.

МАЬРША ДАХАРИ КЪАХЬЕГАМИ ЛОРАБЕШ

Краснознаменни Забайкальски тІема округ. Толамца кхоачашду шоай социалистически декхараш КПСС XXV съезда бахь ма-боаггІара накъабахар духьа йоаржаяьча дерригэскара социалистически яхьа инициатораш болча Порт-Артурски Краснознаменни Кутузовен Богдан Хмельницкен орденаш лелаеча мотострелкови полка тІемахоша-гвардейцаша. ХІара гвардеец низ кхоца беш, цІена къахьегаш, тІагІертта Іомалу Іилманца котвувла. ТІема машинай экипажий берригача членаша смежни говзалаш Іомаю. Полка лични составах аханел дуккхагІа бараш тІемеи политическийи кийчон отличникий цІерац епна ба.

КПСС XXV съезд хьаелла ха хьатІакхоаччаш социалистически яхьа итогаш ергья. Полка командира КПСС XXV съезда делегата подполковника А. И. Шевченко мехка коммунистий форуме ювцаргья уж.

СУРТА ТІА: подразделене личнн составаца политзанятн еп воал капитан А. Т. Перекосов.

Г. КАЛАЧЬЯНА сурт. ТАСС фотохроника.

БАЛХА А — ТІЕМ ТІА САННА

В. И. Ленина цІерагІча заводе вовзаш саг ва технадзора инспектор Даркин Яков Семенович.

1933 шера «Нефтеуч» ФЗУ чакхъяьккхачул тІехьагІа В. И. Ленина цІерагІча заводе шоллагІча крекинг-завода № 7-8 крекинг-установке юххьанца оператора гІонча волаш, тІехьагІа — оператор, вокхагІвола оператор волаш болх беш хул из. Заводе болх барца цхьан рабфаке а цул тІехьагІа Грозненски мехкдаьтта институте а дешаш хул. Институт чакхъяьккхачул тІехьагІа 1940 шера установка начальникалла хьожаву Яков Семенович.

Сийлахь-боккха Даймехка тІом болабеннача 1941 шера фашистски гІаьрахоех Даьхе лорае вода Даркин.

Хьалхарча деношка денз коталон ди хьатІаотталца йолча хана къонахчал ца дохаш, майра латаш чакхвоал бІухо. Даьхено боккха мах бир Яков Семеновича турпалерча гІулакхашта. Цун накха хозабу дуккхача паччахьалкхен совгІаташа. Царна юкъе я 1943 шера Великолукски областа Новосокольники яхача районе баьча тІем тІа гойтача майралах енна Сийлахь-боккхача Дай-мехка тІема орден (2-гІа Прибалтийски фронт), циггача цу районе Пустошка яхача юрта лаьттача тІемах — ЦІе Седкъа орден, хІаьта иштта «За боевые заслуги», «За оборону Сталинграда», «1941—1945 шерашка Сийлахь-боккхача Дай-мехка тІем тІа Германегара котало яккхарах» йола медалаш, иштта дуккха кхыйола орденаши медалаши.

ТІем тІа хиннача човнаша хьоадаьча лазаро 1957 шера эскарера демобилизаци яйт цунга.

Бакъда, тІем тІа санна балха тІа а хьалхарчарца волаш хьавоагІа инженер - подполковник коммунист Даркин Яков Семенович. СССР госгортехнадзора Юкъера-Кавказски округа управлене цхьанне даккха гІалат доацаш болх беш хьавоагІа инженер-инспектор Яков Семенович.

Дукха хан йизи дІалуцо Ленина цІерагІча заводе технологически оборудоване технически эксплуатаце бокъонаши къахьегама кхерамзлеи лораяра. Ше цу балха тІа йоаккхача хана хатари аварии хилийтаяц цо. Цун новкъосталца дуккхаза а гучаяьхай кхерамзле бокъонаш телхаш моттигаш кхоачамбоацараш дІаяьхад.

СУРТА ТІА: Даркин Яков Семенович.

Сурти тексти А. КЫЧИКОВА.

ПЕХОТИНЦАШ ЧУХЬИЙЛХАЧА ХАНА

1944 шера февраль бетта тха форда пехота 255 Таманскн Краснознаменни бригада батальонаш Керча къилбаседа - малхбоален йистера хьа а яьха Керченски бухтен города малхбоалехьара йисти хьа а лаьца дІаайттар, цига лаьтта 389 стрелкови дивизе подразделенеш цигара дІаяьлча. Тхона аьтта багІорахьа латтар 318 Новороссийски стрелкови дивизи.

Разведка даьча хоамех хайра тхона тхоашта нийсса духьал латтар фашистий 73-гІа пехотни дивизи йолга а шолха сангараш а яьха пулеметашца, зІамигача калибрах йолча артиллерецеи мниометашцеи кийчъяь чІоагІале йолаш из йолга а. Улицашка, цІеношта юхе гІолла минаш ехкаяр, кІарцхала саьргах духьале а яьяр фашисташа. Митридат яхача лоам тІара тхогахьа хьачуеттар моастагІаша йоккхий топаш.

Иштта латташ массехк ди даьлча, инженер капитан И. Я. Варфоламеев командир а волаш хиннача сапераша цІенйир минаш ехка йоттнгаш. ТІаккха форда пехотинцаш кийчбелар чухьелха. Дика артиллерийски кийчо а яь хьалхагІа хьалха латтараштен тІаккха гаьнагІа бараштеи — моастагІашта тІахийцар оаха тхоай тІема низ. Цу хана чухьийлхача оаха хьалаьцар моастагІчун цхьа сангар.

Г. С. Бундюк командир волa тха пехота 322-гІа батальон хьалха а яьна дІахо йодар. КорзагІбаьннача фашисташа кІиръяь йоккхий топаш йолайир.

Атака лаьгІлуш йоагІар... Цу хана бригада политотдела пропагандист капитан И. С. Проценко окопа чура ара а ийкха «Новкъостий! Даьхен духьа! Ура!», яхаш цІогІа а детташ хьалхашкахьа дІаведар шийна тІехьа форда пехотинцаш а болаш. Эггара хьалхара барашца чуийккхар из моастагІий шоллагІча сангар чу, тепча теха вийнача фашистий эпсара автомат етта волавелар капитан корзагІбаьнна удача моастагІашта.

Иштта майра И. С. Проценко хьалха валар бахьан долаш бригада батальоний дикка цІахьалхашка йовла а моастагІа тІехьашка вакха а вІаштІехьдаьлар. Фронта линн города улицашка гІолла йодача хана къаьстта чІоагІа духьал уттар моастагІий хІара цІенах, хІара улица са бувча моттигах чІоагІале йора цар. Бакъда артиллерийски миномётни дивизионаша новкъостал а деш тІатеІІа моастагІий городагІа боахаш, майра латаш тІехьа йолхар Бундюки Алтуняни командираш хинна форда пехотинций батальонаш.

ТІехь-тІехьагІа халагІа хулар разведчиканй болх, иштта тІом сихбеннача хана хала дар моастагІчун хьал довза, керттердар дар «мотт» бахьилга. Цкъаза йоккха топ йийтте пенах къорг а яьккхе фашисташ корзагІбаьннача хана чулийлхе царех саг водаве везаш а нийслора разведчиканй.

Са лекка майра кхоачашйора бригада командоване заданеш разведчикаша Чаплыгин Якова, Бредихин Александра, Голуб Андрея, Чеботарев Константина, кхычар.

...Бокъонца бІаьсти яьнна яьлар. Апрель бетта юххье 4-гІча Украински фронто Перекопи Сиваши хьаяьккхар. Керченски ахгІайре яккха чухьелха кийчлуш бар вай бІухой. Цу хана тІом а беш разведка йир 142-гІча батальоно. Б. В. Локтев начальник волча разведслужба разведчикашта хайра моастагІчо ший моттиг чІоагІа чІоагІъяьлга а Мелек-Чесме яхача каналах техка тІаьш цо къаьстта чІоагІа лорадеш долга а.

Бригада командира полковника И. А. Власова лаьрхІар батальоний командирашца, штаба болхлоацца, кхыча подразделеней командирашца хьалхашка этта декхараш дувцаш дага вала.

Къамаьлаш дераша нах кІезигагІа а боабайташ, сихагІа моастагІа эшаве йиш хургйолаш дуккха варианташ ювлар. Цу хана хьалгІеттача саперни подразделене командира капитана Варфоламеева аьлар:

— Канализационни турбашка гІолла чу а даха моастагІчун чІоагІаленаш лелхийтача фу дар-теш. ТІаккха-м хургьяр цига фейерверк.

Иштта вІалла дага а доацаш корабир аттагІа бола никъ. Из гІулакх бригада командоване а могадир.

Бийсана бІехача турбашка гІолла теххаш чу а ухаш минаш, танкашта етта гранаташ уттайора сапераша. ЧІоагІа лоралуш де дезаш хІама дар из, хІана аьлча цунах тийша дар еррига операци чакхйоаккхилга а.

Массехк бийса яьлча из болх чакхбаьлар. ТІаккха бригада командоване приказ делар подразделеней командирашта шоай позицешка дІанийсле, аьнна.

Митридат яхача лоам тІара моастагІчо йоккха топаш етташ бІарчча ди даьлар. Сайрийна боад бешачул тІехьагІа йолаелар вай артиллерийски авиационнни кийчо. МоастагІчун доташта, дзоташта, блиндажашта, пах гулбеннача моттигашта хьежаеш етта йолайир йоккхий топаши минометаши. Цул тІехьагІа дукха ха ялалехьа капитана Варфолемеева команда елар канализационни сете ехка минаш лелхийта, аьнна.

Цхьатарра лийлхача цар боккха цІера ала, лаьтта, тІой урагІа дахийтар. Цу эккхама тата дІададалехьа чухьийлхар форда пехотинцаш.

МоастагІаша кхетадир тІехьашка бовла шоаш яьча кийчон къайле вай бараша гуча яьннилга. ТІаккха чІоагІа духьале а еш ахгІайренгахьа тІехьашка болабелар уж.

ШоллагІча дийнахьа фашисташ лелхабаь городера аракхайсар. Митридат яхача лоам тІа михо терка а еш цІе байрах ягІар. Из яр вай коталон белгало.

Город Керчь мукъайоаккхаш командоване задани дика кхоачашъярах тха бригадана Суворова шоллагІча степена орден елар. хІаьта дуккхача мугІаререча бІухошта, сержанташта, эпсарашта, цар майрал, турпалал белгал а йоаккхаш паччахьалкхен совгІаташ делар.

В. ЛОБАНОВ, форда пехота 255-ча Тамански шозза Краснознаменни Суворовен Кутузовен ордений бригада артразведчик хиннар.

ДАЬХЕННА ГІУЛАКХ ДЕШ

Ший эскар дукха дезача советски халкъо хІара шера белгалдоаккх Советски Эскари ТІема -Форда Флоти хьахинна ди. ХІаьта укх шера из ше къаьсттача хьале нийслу — дукха езача вай ленински парте XXV съезд хулача хана.

Берригача советски наха а санна, вай бІухой а, шерра социалистически яхь а йоаржаяь, доккхий толамаш даьха накъабоал вай вахаре хулача цу йоккхача событега.

Грозненски гарнизоне кІезига бац цу яхье дика хІамаш карагІдаьнна бІухой.

— КПСС Центральни Комитето парте XXV съезда оттаяь проект чІоагІа могайир тха берригача бІухоша, — аьлар комсомольски организаце секретара Чернов Валентин Григорьевича. — Ленински комсомоло парте XXV съезда луш долча рапорта хІале кулг язде бокъо яккхара тІехьара социалистически яхь шерра яьржай бІухошта юкъе. ТІема говзал Іомаярен политически сакхетам лакхбарен хьакъехьа дуккхача бІухоша доккхий толамаш доах, — яхаш дувц цо.

Царех цаІ ва ленински комсомоло парте XXV съезда лургдолча рапорта кІал кулг язде бокъо яьккха бІухо Крылов Александр Викторович. Из ший нийсархошта юкъе тІах аьнна зІамига саг ва. Цо дика Іомаю тІема говзал, халданза лакхбу ший политически сакхетам, доккха дакъа лоац цо комсомольски вахара юкъе. Цудухьа комсомольски бюро членалла хержав из. Цо боккха болх бу тайп-тайпарча къамех болча бІухой интернациональни доттагІал чІоагІдара.

Крылова портрет Сийлен доска тІа хьалтеха доал. Цунгара хьокхам ийбу дуккхача кагийча наха. Царех цаІ ва Хацнев Асланбек.- Дукха ха яц из эскаре гІулакх деш вола. Бакъда цу лоаццача хана цо ше дикача оагІорахьара дІавовзийтав. Командира аьннар дизза, тешшаме, ший хаинахьа кхоачашдеш, чІоагІа дисциплина йолаш хьавоагІа из.

Комсомолец Хацнев дика вовз новкъосташта. Советски Эскаре гІулакх деш шийла хьалха хиннарий дика тІема традицеш дІахо яхьара ший низ кхобац цо, сий долаш кхоачашде гІерт Даьхенна воІагара доагІа декхар.

Иштта белгалбаьннарех ва Таиров ИсмаІал а. ЦІенхашта ший декхар кхоачашдеш, эздел долаш вола из нийсархоша дика лоархІаш ва. Лоаццача хана цо дика толамаш даьхад тІема говзал карверзаеча, дизза дакъа лоац бІухой общественни вахара юкъе. Ший новкъостий а санна, сий долча парте XXV съезда ваха ма-воаггІара накъаваха гІерт комсомолец Таиров ИсмаІал.

Ю. ЮСУПОВ.

ВЕЖАРИЙ-ЛЕЙТЕНАНТАШ АУШЕВГІАР

«Веза Юсапа Султан, еза Эсопта Темари! Училища командованен политотделон доккха баркал оал Шоана вай Даьхе лорвергйола дика къонгаш оаш хьалкхебарах. Советски тІемахой сийлахьча гІулакхашца училище дІахо дешаш ба Шун къонгаш Руслани Адами. ЦІена кхоачашду цар тІема декхар, мадарра Іомаду тІема гІулакх. ГІулакх дечей дешачей дика хІамаш карагІдувларах цу шиннена а Советски Эскара отличник яха знакаш еннай...»

Баркал оалаш военни училищера дайта письмо цкъа дийша ца Іеш, вІаштІехьа-тІехьа массехказза а дешар Ауше Русланеи Адамеи даси наnaси. Шоаш из дешача хана доккхал деш оалар цар: «Къонгех эпсараш хургба». Дукха ха йий Руслани Адами бераш хиннаЇ ДІахьажал хьо хІанз, училища начальника ше дайтадий письмо...

Йисте боалаш дІаеннача паччахьалкхен экзаменашка дикеи тІехдикеи оценкаш яьхар АушевгІар. «Лейтенант» яха чин делар царна. Руслан а Адам а, шаккхе а, цхьан мотострелкови подразделене взводий командирий гІулакх а денна дІахьожабир. Шоай взводий личнн составаца шоаш хьоашал тоссача хана шоашта карарчарна шоай автобиографеш дІайийцар лейтенанташа АушевгІар. Лоаца я уж. Массехк предложени мара яц еррига а: город Грозне баьхаб, юкъера школа йистеяьккхачул тІехьагІа юкъарча бІун лакхерча тІема командни училище деша бахаб. Комсомольцаш ба.

Къона лейтенанташ дІакхаьча мотострелкови рота дешара массадолча предметашта вокххагІволча начальника тоxкаш яр. Эггара хьалхарча зачетех — хьежорга автоматаш еттар. ХІара ди тІехдика чакхдаккхар духьа яхь йолаелар подразделене. Долче, «пхеннел» лохагІа оценка яккха йиш мичай цар а, лейтенантий. ХІанз из герз кхувсар къаьстта лоархІам болаш дар Русланаи Адамаи; тІема декхараш кхоачашде болалуш эггара хьалха лоаца дакъа дар из. ХІанз циггачара дала дезаш дар къоначa эпсарий сий.

Лейтенанташа законагІа йоаггІача тайпара хьалха-тІехьа нийсъеш Іомайир упражнене условеш. Отделеней командирашта а салташта а, хІаранена къаьсткъаьста луш, хьадда заданеш елар. ХьалхагІа цкъа тренировка е царца арабаьлар, карарчарна герз кхоссара кийчо е, тайп-тайпара уттадеча хьежаргашта герз детта мишта хов хьежар.

ХьатІазттар герз кхувса ди. Хаоттам мотострелокашта безаргбола тайпа бацар. Герз кхуваса моттиг хьулаяь этта докх латтар. Хьекхача михо наг-нагахьа тІемахой юхь тІа догІан тІадам тохар. Хьежоргаш низткъа мара бІаргагуш дацар. Рота командир хьатІавера лейтенанта Аушев Руслана.

— Эггара хьалха Іа кхоссаргда герз...

Хьежоргаш дагІа моттиг бокъонца зувш вар лейтенант Аушев Руслан. ДІа, цхьанахьа, лаьттан баламашта тІехьашка хьуладенна доахкар хьежоргаш. Ма-ярра зийра из моттиг эпсара. Эггара хьалхара хьежорг гуча ма-ийккхинге а, бІарг-цІацкъам тохача юкъа ший герз кийч а даь бІарге лаьцар цо, шорттига пІелг тІатоІабеш лак эзар. Сатем бохабир лоацца техача автоматни очердо. Хьежорг къайлаиккхар. ТІаккха, кхийттай хьона. Вокх хьежоргашта противогаз а елла йийттар Руслана автомат. Эпсара вІалла дага а доацача моттигашка гучаелхар хьежоргаш, хІаьта а юккъе тІа еттар лейтенанта. Дувла герз зуваш лаьттараштa бІаргадайра юкхьанца автомат тоххашехьа а мангало тийдача сана Іолийга хьежоргаш. Оценка — «тІехдика».

Ший вешел тІехьависанзар Адам а. Цунна а иштта эггара лакхагІйола бал кхаьчар автомат кхувса Іомавалара.

Массаза а долаш дар мара кхы хІама дац. ХІаьта а рота еррига личнн состава хьалхашка духхьал автомат нийса етта харах лакхделар лейтенантий АушевгІар хІама. Шоай командирашкара хьокхам а эцаш, дегаш ураэтта Іомайора автомат кхувса цар карарчар а. Шинна а взвода лакхагІйола оценка кхаьчар.

— Толам даькъала бувц аз шун, — йоахар цу хана тоxкам беш хиннэча эпсара Русланеи Адамеи кулгаш а лувцаш.

Лейтенантий АушевгІар командирски гІулакхаш дІа дика доладеннадар, хІаьта а наггахьа хІама лоарзагІа ца доалаш мича дус. Автомат хьа мишта яь хьожаш вар цкъа Руслан цхьан уроке. Цига вар рота командир а. ВІаштІехьа долаш дІадодар долла хІама. БІубенна, конспекта тІа а ца хьожаш хьехар эпсара материал. ТІехдика ховра цунна материальни часть. Урока хьалхара дош къоастадаь ше ваьлча, взвода командира хьаттар:

— Ца кхетадеш хІама дий цхьанне аЇ

Къоначa салтех цхьанне дийхар автомата чаккхама доакъоштен механизмаштен юкъерча бувзамах дувцилга. Руслан гІадвахар салтий занятена теркам тІабохийташ хиларах, цудухьа геттара раьза хинна дувца волавелар из шоаш Іомаеча темана юкъе ца доагІар. Сов чІоагІа безам тІабахарах теркал янзар цо сиха дІаяха ха, Іомадеш доа вож дешаш хекка водаш санна дувца дийзар.

Цу ханна рота командира Руслана хьалхадаьккхар, цо методически лоархІам нийса ца баь хилар, ха нийса мишта екъа еза, гойтара пособех пайда дикагІа мишта эцаргба, Іомаберашка хаттараш мишта де деза.

Къаьстта а лейтенантий АушевгІар дег чу йисар бронетранспортера тІара герз кхийса ха. Цу хана гучалелхачеи лелачеи хьежоргашта герз детта дезаш яр цар взводаш. Ишта герз деттара наькъаш чІоагІа чоалхане дар. Из герз кхоссарах мара кхы къамаьл дацар взводашка. Пулеметий Іоаршош мишта оттаде деза, хьежоргаш а бронетранспортер а мел сиха леларгйолаш оттае еза дувцаш бар сержанташ. Къовсам тІа даьлар дош. Ши-шийна ховр дувцар хІаране, ши-ше яхар нийсагІа хетар. Къамаьлашка падувгІаш бар лейтенанташ Аушев Руслани Адами. Цхьабакъда лелаш доа хьежоргаш Іоаршона кІаллацар нийса дац яха дош цхьан сержанта юкъедаьккхачул тІехьагІа къовсама юкъе ца бахача баргбоацилга кхетадир лейтенанташа.

— Хьавола, хьона хетар нийса дий хьожаргда вай, — аьлар цар сержантага.

Отделеней командирашца цхьана дешара классе дІачубахар лейтенанташ АушевгІар. Пулемета плаката тІара а кхыча гойтара пособеш тІара а шеко йолаш хиннарий дог тешадир Русланеи Адамеи шоаш яхар бакъ хиларах. Кхы шеко хиланзар сержантий. ТІема говзал Іомаеш, лелача хьежоргашта герз детташ ераш болча хана герз нийса тохара декхар геттара дика кхоачашдир лейтенанташта АушевгІарна карарчар.

Цхьабакъда цу хана баьннача къовсамо Русланаи Адамаи новкъостал дир герз кхувса тренировкаш яр, тайп-тайпарча хьежоргашта герз деттара къайленаш Іомаяр, эггара халагІча хьалашка герз кхувсара говзал практически Іомаяр пайдана хиларах дог тешадера.

Кхы цхьаькха цхьа хІама а да вежараша АушевгІар эскаре деча гІулакхах лаьца дувца. Шоашта карарчар йоакхо а еш, цар гІулакх творчески леладергдола оагІув а еш, инициатива дегІа а кхуалаш, цІаккха а дехе доагІар хьа ца декаш Іац уж, оттаьча правилашта цхьа бахьан а тІера бовла гІийртача, могийтац цар.

Руслани Адами командираш а болаш йолча взводий личнн составо халданза къовсам лоаттабу герз кхувса Іомаваларa нормативаш кІезигьяр духьа. Іомалуш йоаккхача ханах хІара минут бокъонца лоархІаш я. Салташтен отделенештен юкъе яхь кхетаме вІашагІйоллaро йиш хилийтар тІема говзал дикагІа Іомае, эггара чоалханегІарча хьалашка хьежоргашта юккъе тІа герз детта Іомабала.

Вежарий Аушев Руслани Адами гІулакх деш болча подразделене хила, царца къамаьл де вІаштІехьдаьлар са. Дог гІоздоалаш дика хетар цар взводий личнн составо Советски Эскарен ТІема-Форда Флотен денна а КПСС XXV съезда а яха ма-йоаггІара накъаяхара тІайца доккхагІдола социалистически декхараш толаме кхоачашдаь хилар.

Шоашта карара бараш чІоагІа хестабора эпсараша Іан деношка тІема гІулакх Іомадеча массане а юкъара толам баккхара цар шоай низ ца кхоберах.

Салтийи сержанташи гонахьа а болаш саррахьа бІаргабайра сона лейтенанташ АушевгІар. ИйслагІча пятилетке советски халкъо даьха толамаш дувцаш, КПСС ЦК-ас парте XXV съезда оттаяь «1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дегІабоалабара керттера постамаш» яха проект йовзийташ, ийслагІча пятилетка хьалхарча бетташка вай халкъо даьхача толамех дог тешадеш йола цифраши факташи гойташ бар уж царна. Вай халкъа хьал-торо тоаяра Коммунистически партеи Советски правительстваи чІоагІа йоакхо еш хиларах ала а вицбаланзар Руслани Адами.

Цудухьа шоай хур-могар деш ба мотострелокаш. Тешшаме кхоачашду цар Даьхенна хьалхашкара шоай тІема декхар, е низ а, е ха а кхоац цар тІема говзал лакхъяра, бокъонца, Владимир Ильич Ленина советски тІемахошка ваьскет даьча тайпара, Іомаду цар тІема гІулакх.

Аушев Юсапа Султана кхоалагІа, зІамагІвола воІ, Бахьауддин Русланеи Адамеи йистеяьккхача училище курсант ва хІанз. Цхьаькха цхьа воІ вуз йисте а яьккха, хІанз Краснодарски крае болх беш ва. Цу вуза юридически факультете деша ягІа Султана йоІ.

П. ЛОХМАНОВ, капитан.

Суртащ тІа: (аьрдехьара аьттехьа) вежарий Аушев Адам, Руслан, Бахьауддин.

ИШТТА Я ЦУН ПРОФЕССИ

Унахой тІаийбу ха чакхъяьннай. Цу дийнахьа башха дукха а бацар уж, хІаьта а цхьа кІаьдвелча санна вар дежурни фельдшер ха чакхъяьнначул тІехьагІа эскаре гІулакх де Іийна зІамагІвола сержант Евлоев Мухьмад. Лорий кабинеташка гІолла чакх а ваьнна, коридора чу цхьалхо елга дневальнена тІа а дилла, санитарни часта стационарни отделенегахьа вахар из. Унахошта молхаш дІаяла, температура йиста езар.

Дага а доацаш гургал техар телефоно. Юхасецар зІамагІвола сержант.

— Телефона тІа вех хьо, — кхайкар дневальни.

— Дежурни фельдшер зІамагІвола сержант Евлоев ладувгІаш ва.

— ЦІагІа саггота медицински новкъостал эшаш моттиг эттай, — йиш ехача сага къамаьл дар телефона трубка чура хьахозаш. Цул тІехьагІа унахочун адрес дийцар. Цхьа эпсар хиннавар из.

— Укх сахьате дІакхоач, — лоацца жоп делар фельдшера.

Сихха санитарни тІормиг хьа а ийца, унахочун квартирагахьа вахар из. КІаьдвалар вІалла хиннадий а ца ховш дІадаьлар. Сиха вар Мухьмад. Грипп кхераме лазар да. «Лорага телефон техача фу дар-хьогІ?» аьнна дагадехар цунна. Цхьабакъда кхы дІахо йІавхъянзар по из уйла. ДІайода ха кхо яр.

Долла хІама дика чакхдаьлар. Маха теха цхьа минут йоаллаше а, гІойленагІа хийтар унахочоа. Велавалар даьлар цун юхьа тІа.

— ХьалгІоттилга вІалла дага а ма дохалахь. — аьлар зІамагІволча сержанта Евлоева. — Сатем чІоагІа эш хьона хІанз.

Фу дергда, медицински болхлочо аьннар — закон ма-дий. Из кхоачаш ца де бокъо цхьанне а яц. Эпсара а дир цо яхар.

...Цхьа хьисап долаш хержаб комсомольца зІамагІволча сержанта Евлоев Мухьмада шийна вахарера никъ. Эскаре гІулакх де а вахалехьа йистеяьккхай цо Грозненски медицински училищера фельдшерски отделени. ДІаболабеннаб наьха унахцІено бахьан долаш чІоагІа саготдеши садуаши бола болх. Город МагІалбике скори помоща станцеи санэпидстанцеи фельдшералла хьожавир из, цул тІехьагІа Карабулаке мехкдаьттахой медсанчасте болх беш хилар. Дийнахьа а бус а массехк иттазза унахой болча водар. Бе-бе бар уж. ЦаІ саггота цІий чудотта дезаш хулар, вокханна — маха тоха, кхоалагІвар — больнице Іовилла. ХІаьта цу массадолча гІулакха де дезар фуд хьожаш хиннар цу хана геттара къона хинна фельдшер Евлоев Мухьмад ше вар. Бакъдар аьлча, цун из дика вІаштІехьа а доалар. Лазара корта малагІа ба ховра. Эшаш дола новкъостал дора наха. Баркал йоахар цунна. Из-м кхетадеш а ма-дий. Цхьабакъда, баркалаш хьайдеш ше воллашехьа а, дІахо уйла йора цо ший говзал кхы тІа а лакхъяра. Мадарра аьлча, доккхийча медицински гІулакхашка хІанзалца баьккхар эггара хьалхара цхьа гІа мара мича бар. ДІахо деша аьнна декхар оттадир цо шийна хьалхашка. Медицински институт йисте а яьккха лор хулга.

Массехк шера болх баьб Мухьмада Нохч-ГІалгІай АССР граждански медицински учрежденешка. ГІийран цхьан дийнахьа, дежурствера чувеча, истола тІа уллаш бІаргайра цунна райвоенкоматера ена повестка. Эскаре гІулакх де ваха ха хьатІакхаьчай. Іадика йийцар доттагІий, балха тІарча новкъостий.

...Эскарера гІулакх дика дІаладеделар. Низкъала дацар цунна из. Лира порядоки дисциплинеи лелае Іомавеннавар балха волаш а. ТІера форма мара хІама дацар хувцаденна. Салте хилар Евлоев Мухьмадах. Хьай специальностагІа болх бергбий Іа аьлар цунга командира цхьа ха яьннача гІолла. Из, бакъдар аьлча, духьале ца еш раьза хилар. ГІулакх довзаш дар, хІаьта керттердар — дукха дезар.

Военни фельдшер а хинна дІаэттар комсомолец Евлоев. Поакхо е езаш дола гІулакхаш дуккхагІа хилар. Цхьабакъда из цунах кхераш вацар. Цхьаккха дош ца тувладолийташ кхоачашдора цо лоро шийна тІадилла гІулакх, унахой теркo чІоагІа йора. Дукха ха ялалехьа лоархІаш саг хилар из. Нах дукха безар, цар гІулакха ший хаинахьа оарцагІвалар, цамагарах, лазарех мукъабовла царна новкъостал дар — из да цун балха тІа керттера хиннари долаш дари.

Подразделенешка каст-каста хул зІамагІвола сержант Евлоев. ХІаране гигиенах лаьца беседаш ю цо тІемахошца, дІаюха дувла лазараш ца даржийтара фу де деза дувц, тайпара хьсхамаш ду.

ТІемахочо эскаре гІулакх мишта ду хьахьоккхаш долча карточка тІа дукха я поощренеш. Царех цаІ — тІавиллача начальникагара баркал — яьккхай цо тІем тІа нийслуча хьалашта тарьяь хиннача тактически занятешка дика лела ховш чакхвалларах. Мухьмада цу хана хьахьекхар гІема хьалашка медицински новкъостал де ховш вола говза специалист ше хилар.

Сайренашка, унахой тІаийбу сахьаташ чакхдаьлча, учебникашта тІавера зІамагІвола сержант Евлоев. Медицински болхлочун, дуккхача кхычар а санна, ший знанеш халданза лакхъе еза. Эскаре Іомайир Мухьмада смежни специальность а. Хийша болх бе йиш я цунга клинически лабораторе лаборанталла.

...Ах бийса яьлар. Сатийна улл военни городок. Тхьайса бада нах. Наг-нагахьа гаьнара хьахозаш йола часовой оаз мара гІар-тата дац: «Юхасаца! Малав воагІар?..». Часовойш тхьовса йиш йолаш бац. ТІема посте латт уж. Іовижавац дежурни фельдшер зІамагІвола сержант Евлоев Мухьмад а. Из а ва иштта посте. Наьха унахцІено лораеш латт из. Оарц доаккхаш хоам хинначул тІехьагІа кхы хье ца луш гІоргва из шийга хьежаш унахо волча.

Л. ПЕТРОВ.

СУРТА ТІА: военни фельдшер зІамагІвола сержант Евлоев Мухьмад.

Автора сурт.

Доазол дехьара

КЪАХЬЕГАМИ КАПИТАЛИ

БОЛХЛОШТА ДУХЬАЛАРА ПРОГРАММА

Канаде гІолла дІаяьржар болхлой манифестацеш низ бола талгІи. Монреале улицашка арабаьлар 40 эзар совгІа къахьегамхой. Мехка столице Оттаве берригача профсоюзий члений манифестаци хилар. Канадски болхлой уж выступленеш — правительства делаеча болхлошта духьаларча протеста шеррача кампане доакъош. Болхлой гІувттара бахьан — «инфляцеца къовсам лоаттабара оттаяь правительственни программа».

Из программа, ма-дарра аьлча, къахьегамхой алапи лакх ца далийта гІортар да, цу цхьана хІаманга маьхаш тІадетта, болхлой классо шийн бокъонаш бахьан долаш лоаттабу къовсам юхакъовла. Канада эгаеча кризиса ерригa халонаш пун кач ахийта предпринимателашта шерра торонаш а луш. Онтарио яхача провинце хІара шера хулача къахьегама Федераце 19-гІча съездо белгалдаьккхар, «правительственни программа — из инфляци ше дІаяккха гІертар а доацаш, инфляце бала качбахараштa еш йола наступлени» хилар.

Ши миллион совгІа саг чулоацача Канадски болхлой конгрессо правительства планишта духьалара кампани дІайолаяь. Канадски болхлой конгресса чуйоагІача 90 профсоюза кулгалхоша шоай къаьсттача совещане правительственни программана духьалъяккха кийчъяь 10 пункташ латта шоай антиинфляцинни программа. Цо дуккха лоархІаме хІамаш дІадех: квартплата лоха а хургдолаш, къеча наха безача маьха лоана цІеноиш шерра хьалде доладелга, квартплата лакх ца далийтара тІахьожам оттабелга, гази мехкдаьтти дохкар боарамагІа леладелга, доходаш кІезига тІайоагІача нахагара йоаха налогаш кІезигъеш йола налогий керда система кийчъелга, пенсеш лакхделга, хьабе болх боацаш нах ца хулийтилга.

Правительственни программа чайхъяккхара духьала лоаттабеча къовсаме канадски профсоюзаша чакхдоаха гІулакхаш цхьана тардара къаьстта комитет вІашагІъеллар цу совещане. Белгтала аьлча, керда коллективни договораш деча хана лаьрхІар моллагІча тайпара гІийрта а алапи лакхдара доазув оттаде гІертара духьала хоадамболлаш къовсам болабелга. Цу тайпара доазув оттаде лаьрхІа я, лакхе белгал ма-даккхара, правительственни программа. Цу тІа оттадаьрашка диллача, «программа кхоачашъярга хьожача контрольни аппарата» йиш я къахьегамхоша стачечни къовсам а лоаттабеш, мел дайтадале а, лакхдайта алапи, нагахьа санна цунна «из сов дукха хете», юхадаккха. Цхьайола моттигаш я программа тІа забастовкаш судага гІолла соцаяйтилга оттадеш.

«Канадиан трибюн» яхача канадски коммунистий газета хетачох, хІара шера кхо миллиард совгІа доллар тІема гІулакхашка дІаухийтачех халкъа бокъонаш кхы тІа а эшаелга вІаштІехьдаккхарца кризиса кІалхаръяла гІертачеи правительства политикана хІана миссел раьза боацаш хІанзалца цІаккха а хиннабац Канада къахьегамхой.

Инфляцеца къовсам лоаттабара правительства чакхдоахача гІулакхашта критика ю оппозиционни партеша. Масала, Канада кердача демократически парте къаман лидера Э. Бродбента хьакхайкадир, уж гІулакхаш чакхдаьхача эгтара хьалха Канадера къенах — 700 эзар сагага дІадахкхоачаш латта хьабе болх боацараш, хьатІадоагІа рузкъа кІезига дараш, кагирхой, къоаной халча оттаргхилар.

М. БЕГЛОВ. (ТАСС).

ДИЙНА ТОВАР

ХІанз чІоагІа товш да из — чулатташ горничи - африканка хилар! Шийн куралах дог Іобадар а обществе «тІех барех» ше хилар дІахьокхар а духьа чуоттаве мегаргва садовник - эфиоп, Малера шофер с кхыметтел Сейшельски гІайреш тІара повар а. Цу тІа а, из чІоагІа пайдана а да. Бетта 60—80 эзар лир мара ца лоадаш эца йиш я профсоюзашта юкъе воаца, мукъа деноши отпускаши ца ехаш вола, политически вахаре дакъа лоацаш воаца ах слуга-ах лай.

Дийна товар машин, телевизор, холодильник, кхыдола товараш а санна эцаш да Итале. ХІанз, демократически кепайоазоно беча хоамагІа, Итале «чуэзаб» африкански континента тайп - тайпарча мехкаршкара 30 эзар гаргга маІа нахи кхалнахи.

Африкански мехкашкара тІабоагІа балха низ тІаийбеш йола центраш я Милане, Риме Италерча кхыча йоккхийча городашка. Цу центрашка лохалургва моллагІа ха йолаш, кхыча мехкий метташ ховш вола слуга.

Итале болх беча африканцех доккхагІдолча даькъо, язду «Джорни» яхача кІиранна цкъазза арадувлача журнало, болх бе чуоттарах контракташ яц, цудухьа мичча хана а балхара арахковса йиш я уж. ХІаьта, нагахьа санна уж профсоюзни е политически гІулакхаш леладе болалой, уж кхыметтел Италера дІабахийта а тарлу. ХІаьта дийна товар тІакхухьаш бараш, белгалдоакхх журнало, цхьанна а хІаманна бехктокхаме бац, цудухьа Іалаьмаьте дукха ахча довх цар шоай даьхене болх лаха торо йоацача нахагарча сбгтонашка гІолла.

А. СМИРНОВ, ТАСС корреспондент. Рим.

ЯПОНИ. Премьер-министра канцелярe кепа теха эгтара тІехьа арадаьхача даннеша хьахьокхачох вІалла хьабе болх боацаш бола нах соахка ноябрь бетта цул хьалхарча шера цу хана хиначул 40,2 процент дукхагІа а болаш 980 эзар сагага кхоачаш дукха хиннаб. Бакъда из гІулакх ма-дарра хьахьокхаш дац уж официальни даннеш. Долаш дар фуд аьлча, из да бетта массехк сахьата болх беш хиннар а Японски статистика болх беш лоархІалга. СОХИО (Японе профсоюзий Генеральни совет) даннеша яхачох шу чакхдоаллаш хьабе болх боацаш бола нах 3—3,5 миллион сагал кІезигагІа хиннабац.

СУРТА ТІА: пособешта очерeда латт хьабе болх боацараш.

ТАСС фотохроника.

СОВЕТСКИ ГЕРЗАШЦАРА НИЗАШ—ФИЛАТЕЛЕ

Планета къаьгача филателистически калейдоскопе къаьстта моттиг дІалоац советски почтовни марко. Из белгалйоал эгара хьалха событей партийностеи гражданственностеи позицера бизза мах барца. 4,5 совгІча советски маркай керттера тема — ленинизма идеяш теннилга леррагІа хьахьокхар. Советски филателе, кизго санна, хьахьокх халача, цхьабакъда коталонаш йоахаш КПСС-он цо хьадаьча Советски Герзашцарча Низашен хьабенача наькъа ерригa этапаш.

1918 шера 25 (15) январе СНК Председателя В. И. Ленина кулг яздаьд Болхлой-Ахархой ЦІе Эскар вІашагІа доллараx долча Декрета, 11 феврале чІоагІдаьд Болхлой - Ахархой Флот вІашагІйоллараx дола Декрет. ХІаьта герз кара а ийца революце моастагІашта духьала болабаьча къовсаме яьхача эгара хьалхарча коталонийн дуккха къахьегамхой шоаш раьза хиннa эскаре бахкарен сийна 23 февраль белгалдоккх дерригача халкъа цІей — Советски Эскарен ТІема-Форда Флотен Ди санна.

Цу событей сурт ма-дарра хьаоттаду «В. И. Ленин ваь 100 шу дизар» яха купонаш тІалаттача маркай, В. И. Ленина, Сийлахь - йоккхача Октябрьски революце, Советски Эскара юбилейшта хетаяьча маркай юбилейни сере цхьан листо.

Советий Мехка Герзашцарча Низел хьалхагІа яр парте вІашагІъехка ЦІеча Гварде отрядаш а революционни уйлаш йолаш болча салтийи матросийи доакъош а.

Революце эгтара хьалхарча тІемахой образецаш гу вайна Сийлахь-боккхача Октября 10 шуи 30 шуи, В. И. Ленин ваь 105 шу дизара хозача суртилгаш тІара.

ЦІеэскархочун, топ кач уллача сага, халкъа дуккхавезача шийна карагІдьннарашн шийн паргІатон лоралчун сурт тІалатта эгтара хьалхара марка къонача Советски Республике маркашта юкъе арайоал 1922 шера. КхозлагІа арахийца РСФСР стандартни почтовни маркаш яр уж. Йовзаш йолча И. Шадра «ЦІеэскархо» яхача скульптура тІара даьккха дар из сурт. Нагахьа моттиг ца юсаш дерригача дунен тІа гІолла чакхъяьннай из марка, хІаьта тахан филателистий альбомашта юкъе улл из. Советски Іаьдал даьннача хьалхарча шерашка Советски Эскаро кхоачашъяьча сийлахьча миссе белгало санна.

Уж деза каьхатилгаш Советски Герзашцара Низаш хьадеча юкъе доккха дакъа лаьцача ленински гварде бІухошта хетадаь дар. Царна юкъера корайоагІа вайна Я. М. Свердлова, М. И. Калинина, С. М. Кирова, М. В. Фрунзе, А. А. Жданова, Г. К. Орджоникидзе, С. М. Буденне, дуккхача кхычар сурташ тІадоахка юбилейни маркаш. Цу наьха вахара маІан дІаала мегаргда совдар юкъе доацаш Н. Э. Баумана аьнача дешаша: «Сага алхха паІ мара йоаца лерттІа идеал — из да мискача халкъа гІулакх дар».

Советски Герзашцарча Низаша яьхача ерригача коталонашка хоадамболлаш болча лоархІаме дар Коммунистически парте оагІонгахьара царна даь кулгал.

Советски почтовни маркаш Іомаеча хана Герзашцара Низаш парте хьадаьлген царна цо кулгалдаьлген харал совгІа, из тІом беш йола парти хиннилга а хов вайна.

Бе-беча шерий почтовни маркашка йиллургйоацаш хьаоттаяьй коммунизма идеалаш бахьан долаш шоай вахар дІаденнача бІухой — коммунистий образаш. Царна юкъе ба граждански тІема легендарни командираш В. И. Чапаев, С. Г. Лазо, А. Гайдар, Г. И. Котовский, комиссар Н. Г. Маркин, бІухо Н. А. Островский; Сийлахь-боккхача Дай-мехка тІема турпалаш — политрукаш Н. Д. Фильченков, В. Г. Клочков, партизан С. В. Руднев, политрука заместитель А. Л. Гутченко, легендарни разведчик Н. И. Кузнецов, дуккха кхыбараш.

...ХІанз массазлагІа шорттига хьаекх аз сай коллекце листаш. Листаш тІа йоахк итташ маркаш, бетташ, письмош.

Царна юкъе да хІанз ах бІаь шу совгІа ха яьннараш а, дІабахача тІема цІера юкъе гІолла чакхъяьнна маркаш а письмош а, хІанзза мара араяланза геттара керда маркаш а я. Цхьабакъда цу ерригнеша дувцар паІ да: вай Герзашцара Низаш коммунистий парте коталонгара коталонга миштa кхийлад, тахан уж дукха а лезаш низ болашагІа хилийтара цо мел йоахко ю. Нагахьа санна 20-чен 30-чен шерашкарча почтовни маркаш тІара вайна дукхагІа бІаргагур кач топ а уллаш волча гІашлочуни дошлочуни сурт дале, хІанзарча маркаш тІа вайна бІаргагу каралаьца автомат а йолаш вола мотострелоки низ болча ракеташта хьалхашка латта ракетчики.

А. СТРЕМОУХОВ, филателистий общества член.

САЙ ПРОФЕССЕХ ДОККХАЛ ДУ

Иштта тема йолаш яр «Красный молот» завода № 3 йолча цехе чакхъяьнна диспут. Цига цеха болхлоша крановщицас М. Гордиевскаяс, слесараша-сборщикаша Абрамовгіар, К. Аболдова, цеха мастера Н. М. Колесникова, иштта кхычар дийцар хІара саго вахаре шийн дего къоабалъеш йола професси карaерзаяра болча лоархІамах, шоай коллектива вахарах, ноакъостех, таханарча болхлочун гІулакхех.

Т. КУВАТОВА.

СПОРТ ◆ СПОРТ ◆ СПОРТ ◆

ФУТБОЛ

Чакхъяьннай футболах ловзаш Іанна хьалхара моттиг яккхара республикански турнир.

Финале хьалхара моттиг Нохч-ГІалгІай пачхахьалкхен университета студенташа яьккхай, шоллагІъяр — Гудермесерча «Локомотиво», кхоалагІъяр — НГДУ «Октябрьнефть» футболисташа.

ВОЛЕЙБОЛ

Чакхдаьннад волейболах ловзаш «Урожай» ДСО хьалхара моттиг яккхара къовсамаш.

Кхалнаьха командашта юкъе хьалхара моттиг яьккхар Грозненски района викалаша. ШоллагІча моттиге я Наурски районера волейболисткаш. Царна тІехьа — Гудермесски района спортсменаш.

МаІача наха юкъе толашагІа хилар иштта Грозненски района волейболисташ. Цар шоашта тІехьа йитар Наурски Назрановски районий командаш.

КхоалагІа моттиг яьккхар

Город Грозне «Электроприбор» завода спортивни зале дІахьош хиннача «Урожай» ДСО хьалхара моттиг яккхара волейбольни яхьашка Назрановски района команда сий лорадеш хилар Н. Экажев, А. Куриев, Г. Дахкильгов, А. Даурбеков, В. Лаптев, С. Сушинко, БузуртановгІар Руслани Тимури.

Хьалхарча дийнахьа республика кубок лелаеча Урус-Мартановски, Шелковской, Сунженски районий санна йолча командашца ловзаш уж кхоккхе а команда эшайир назрановцаша.

Цу тайппара цкъа мара ца эшаш ялхайтта командана юкъе кхоалагІа моттиг яьккхар Назрановски района волейболисташа.

Д. БУЗУРТАНОВ, «Урожай» ДСО райсовета председатель.

ГРОЗНЕНСКИ ЦИРКО ЛАМПАШ СЕГАЙ

Ди массаза доал эргадоалаш хувцалу Нохч-ГІалгІайчен столица — Грозне сибат. Іоа а хьалла а листта хьалъувтт укхаза керда вІаштІара даь цІеноиш, берий учрежденеш, школаш, промышленни культурни объекташ.

Иштта укх деношка а дог тохадолийташ хоза совгІат даьд грозненски гІишлонхоша. Грозненски пачхахьалкхен цирк! Мел ха яьккхай вай цунга сатувсаш, мел хьийжад! Юххера а из сийрда ди хьатІаэттар.

Самардийнахьа вай Грозненски цирко безаме тІаийцар шийн хьалхара зрителаш.

Цирк хьаделлара хетаяь сайре хьайийллар Нохч-ГІалгІай АССР-а культура министра В. А. Татаева.

Цул тІехьагІа гІишлонъерaша даьча совгІатах СССР культура министра П. Ф. Демичева дайта моаршалла адрес Іодийшар СССР Госциркий объединене управляюще заместителя Л. Г. Зайцева.

Грозненски цирка директорага В. М. Дудниковга символически дІоагІа дІалу № 6 йолча гІишлон-монтажни управлене начальника Г. Е. Шапирос.

...Зале ек марш. Нов. Татаева хоададу лента, урагІйода цирка байрахк... ДІадолалу цІей. Къонабарий, низбарий, кадайбарий боккъонца дола цІей.

Вай мехка а доазол дехьа а цІи хеза я Нугзаров Тамерлана кулгалду джигитий группа. Бе боагІаш лакха мах баьб цар говзала уж дІа мел кхаьчача. Иштта лакха мах беш тІаийцар шоай мехкахой грозненцаша а.

Массане а безам тІабодаш яр цІи хезача дрессировщика Дурова воІо — Дуров Юре Іомаяь хиина пиллаш, маймалаш, пони яха говраш, иштта кхыдола оакхарий. Царга массанега атта ше яхар дайтар цо.

Тамашийнен говзен яр РСФСР заслуженни артистка воздушни гимнастка Л. КанагІинай выступлени а.

Бийса яххалца наьха самукъадоаккхаш хийар РСФСР заслуженни артист клоун А. Николаев.

Зрителий теркам тІаозаш, сакъердаме выступленеш йир велофигуристаша ДемьяновгІар, акробаташа СугуровгІар, эквилибристаша Е. Марцевеи В. Карсеевеи, иштта кхыболча артисташа.

Хьажа баьхараш чІоагІа раьза хиина тІаэцарца дІаболабаьб шийн болх грозненски цирко. ДІахо а, хІара денна, цІей хургда укхаза. Белама, самукъадаккхара цІей.

М.-Б. ЦИЦКИЕВ, Грозненски пачхахьалкхен цирка постановочни дакъа заведующи.

Р. ЯНДИЕВА, «Сердало» корреспондент.

СУРТАШ ТІА: цирковни номераш.

Е. МЕГРАБОВА сурташ.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ФЕ ХИЛА

Бокъонца маларца кеп а оттаяь автомобиль лехкара наькъагІа лелача хана хатар ца хилийтарал совгІа, хьовзамашта лоравалара а аьттув боаккх, аьнна хетачарех вар № 5 йолча автобусни парка водитель В. Дановский.

Иштта хетарах ше чІоагІа гІалат ваьннилга хайра Дановскена, цкъа шийна цунах зулам даьначул тІехьагІа.

— Малар тІехдаьккха а волаш духьала йоагІача грузовика машин тІатехар ПАЗ-672 автобуса водитела.

Ираза, лергволаш лозаваь саг хилапзар. Бакъдар аьлча, шофер ше дикка човхаваьвар. ШоллагІча дийнахьа мара хилапзар из ше даьр дувца могаргдолаш. Кхыметтел чІоагІагІа «кеп» хинна ше воллашехьа а, саккувра Дановске ше даьр вІаштІехьа ца хиларах, авари хиннaчул тІехьагІа мара меннадац аз яхаш бехказа вала гІертар из. Укх тайпара дар цо шийн кулгапа наькъа тІа хиннача хатарах лаьця оттадаьча протокола тІа Іоязъдаьр: «Авари хиннaчул тІехьагІа со автобуса чу дІачуваьлча, цига ши шуша чхьагІара уллар, шушаш ийн а еш дІамелар аз из. ГАИ болхлой цига маца кхаьчаб сона дагадагІац, цул тІехьагІа висар а сакхетам чура ваьнна хиннавар со, медвытрезвителе мара хьакхетапзар». Ше даьр наха ховшшехьа а дувц цо из дерригa а. Тешаша яхачох, авари яьчул тІехьагІа а, сов вахарах, руль дІахеца могаш хиннавац Дановский. Цу тІа а, тІехьагІа гучадаьннaчох, харцахьа товдаь каьхаташ а долаш хайна хиннав из пьяница машин лалла.

Дукха авареш хул хІанз наькъаш лувжаш хиларах. ДукхагІча даькъе шофераша машинаш сов сиха лехкарахи уж лоралуш ца хиларахи хул уж. Цу бахьанагІа, машин юхакъовла ца а могаш, наькъа йисте багІача аьшкабетонии бІоагІана машин тІатехай Ермоловски хьу чакхйоахача комбината завсклада С. Дубаева. Лехкаш ваьгІар цигга веннав. Ужжамо авареш яьй таксомоторни парка водителаша С. Мумаевеи, С. Винтаевеи, шоай доалахьара машинаш лехкаш хиннача М. Дидаева, Б. Азимова, М. Хамхоева, дуккхача кхычар.

Наькъаш къаьстта кхераме да берашта Іай. Шоаш мукъа долча хана, кхераме йоллашехьа а, Іулаш санна наькъашка хьувз уж. Цу хана зулам доалаш дукха моттигаш нийслу.

Масала, дукха ха йоацаш № 11 йолча школера 3-ча класса дешархо У. Хасанов дІайодача машина тІехьа а тоссавенна ше водаш, кхы из хьалаьца лоатта ца а венна, чархашта кІалвахав. Дешархо цигга вийнав. Иштта аваренa юкъе нийсвеннав Ново-Грозненски школера дешархо Л. Мусаев а.

Уж хатараш — наькъашка гІолла мишта лела деза берашта школе ца хьехар, водителашта юкъе профилактически болх эсала бар, улицашка ловзаш лелача берашка, дай-ноаной дІа ца хьажар.

ДІадахача кІирагІа 74 авари яьй Нохч - ГІалгІайчен наькъашка, 3 саг вийнав, 12 сага човнаш яьй.

Нохч-ГІалгІай АССР МВД ГАИ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

21 ФЕВРАЛЬ. I ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Іуйранера гимнастика. 9.30 — «Берашта оакхарех лаьца». Ленинградера передача. 10.00 — «Дай-ноаной, шоана». 10.30 — «Іуйранара почта» яха музыкальни программа. 11.05 — Позвонхой В. И. Ленина цІерагІча московски электромеханически завода болхлошца вІашагІкхетар». ДІахьор — А. А. Сурков. 12.05 — Пятилетка балха курс. «Шурий производства проблемаш» 12.35 — Документальни фильм. 12.50 — «Іилман-популярни программа». 13.20 — Р. Щедрин. «Фильм-балет». 13.40 — «ЦІе майда» яха художественни фильм. 1-гІа серн. 14.50 — Хоккеях йола СССР чемпионат «Динамо» Москва — «Торпедо». 2-гІен 3-гІен периодаш. 16.15 — Телевизионни журнал. 16.45 — Г. Свиридов. Романсаш. ДІаоал Н. Огревича. 17.00 — «Хьайбай дунен тІа». 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Телеальманаха — 14-гІа выпуск. 18.45 — «Са гІулакх» яхача телевизионни художественни фильма премьера. 1-гІен, 2-гІен сереш. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Театральни вІашагІкхетараш». Передача дІахьу СССР халкъа артисташа Ю. Борисовеи Б. Черковеи. 23.05 — Когсоалозаш хахкарах йола дунен чемпионат. Кхалнах. Норвегера передача. Йистеяьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

12.05 — Кубански халкъа хора концерт. 12.50 — Ленина гварди. Н. К. Крупскаях дола документальни фильм. 13.20 — Фильм-концерт. 14.20 — Дунен мехкашка гІолла йола кинопрограмма. 15.00 — «Коммунист» яха художественни фильм. 16.45 — Ашарий орбита тІа. 17.15 — «Хьа заманхо» яха художественни фильм. 18.15 — «Гале чура миллион» яха мультфильм.

22 февраль. I ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Іуйранара гимнастика. 9.30 — «Будильник». 10.00 — «Советски Союза гІулакх ду!» 11.00 — «Іилман-техкама олимпиада», 3-гІа тур. 11.45 — КПСС XXV съезда делегатаца вІашагІкхетар. 12.00 — Музыкальни киоск. ДІахьу Э. Беляевас. 12.30 — Юртара сахьат. 13.30 — «ЦІе майда» яха художественни фильм. 2-гІа серн. 14.50 — Хоккеях йола СССР чемпионат. «Спартак» — «Трактор». 2-гІен 3-гІен периодаш. ЦСКА спорта Дворецера трансляци. 16.15 — Дунен хаькъашта юкъера панорама. 16.45 — ДІалокх А. Бахчиева а Е. Сорокина а. Программе да Ф. Шуберта полонез. 17.00 — Яйтача атлетиках йола Европа чемпионат. Мюнхенера передача. 17.30 — Телевизионни документальни фильма премьера. 18.00 — «БІухой заявкаех дола концерт» (нохчий меттала). 18.25 — Экрана тІа эгтара хьалха. «Со — Шаповалов» яха художественни фильм. 20.00 — «Кинонкъбархой клуб». 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Останкинерча концертни студе хьоашалгІа дех».

II ПРОГРАММА

14.40 — Назрановски района художественни самодеятельноста концерт (гІалгІай меттала). 15.05 — Документальни фильм. 15.20 — Киножурнал. 15.50 — «Хьа заманхо» яха художественни фильм. 2-гІа серн. 17.15 — «Бекхам». С. Вадуева дувцарах йола спектакль (нохчий меттала). 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Мультфильм. «Хьуна наькъа тІа гІолла».

РАДИО

21 ФЕВРАЛЬ

6.30 — «Юртара вахар» (нохчий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Ашараш. 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — «Къонаш» яха радиовыпуск. 14.30 — «Литературни Нохч-ГІалгІайче» яха радиожурнал (эрсий меттала). 15.00 — «Дека, са илли» яхача циклацара передача. 15.40 — «Ризвана дов дох» яха А. Ведзижева дувцар (гІалгІай меттала). 16.00 — «Ленина партена хетаю» яха композици (гІалгІай меттала). 16.15 — «Халкъий - вежарий ашараш» яхача циклацара передач а (нохчий меттала).

22 ФЕВРАЛЬ.

7.10 — Республикански газетий обзор. 7.25 — Хоамаш. 7.35 — Ашараш. 8.25 — «Шоана дукха деза налеш» яха концерт. 12.10 — «СалоІаме минуташ» яха радиокомпозици (нохчий меттала). 12.30 — «Кхоана—Советски Эскара Ди да» (гІалгІай меттала). 15.15 — «ЦІе сийгаш». Пионераштен дешархоштен йола передача (гІалгІай меттала). 15.45 — КПСС XXV съезда рапорт лу! 15.00 — КІирандийнахьара музыкальни программа. 18.30 — Иллешца доттагІал дараштa дола концерт (гІалгІай меттала).

Тахани кхоанеи хурІда

21 февраль

В. И. Ленина цІерагІара культура Дворец. 11.00. «Къона ленинец» яхача клубе Советски Эскара бІухошца вІашагІкхетар. 14.00. «Советски Эскарен СССР ТІема-Форда Флотен 58 шу» яхача книжно-журнальни выставкера беседа. 18.30. «Глобус» яха кинолекторий. «Езача Даьхе ха тІа» яха тематически киноиш хьокхар. 18.30. Йоккха зал. КПСС XXV-ча съезда хетаяь кинофестиваль. «Циггача, наькъаш къастача» яха фильм. 19.00. Кагирхой салаІара сайре. Локх «Интер» яхача вокально-инструментальни ансамбло. 19.15. Болх бу шозлагІа фильмаш хьокхача кинотеатро.

Химикий культура Дворец. 12.00. Спортивни ловзараш. 17.00. Харжархой НГІАССР-а Лакхехьарча Совета депутатаца Р. А. Вансовичаца вІашагІкхетар. 17.30. Тюленин Сергея цІерагІара клуб. «Цу деной сийле йовргъяц» — сайре. 18.00. «Кердача пятилетка темпашца» яха патриотически иллейн ашарийн сайре.

Н. К. Крупская цІерагІара культура Дворец. 10.00. Грозненски машиннаькъа отделене физкультурни коллективашта юкъе шашкех хьалхара моттиг яккхара яхьаш. 16.00. Дешара зал. «Советски Эскара сийле» яхача выставкера обзор. 16.00. Йоккха зал. КПСС XXV-ча съезда хетадаь художественни самодеятельноста концерт. 19.00. Кагирхой салаІара сайре. Локх «Голубой экспресс» яхача вокально-инструментальни ансамбло.

«Красный молот» завода культура ЦІа. 17.00. Бешамаш лелаерий клуба заняти. 17.00. Завода кагирхой тІемеи комсомольски традицешта хетадаь театрализованни цІей.

Просвещене болхлой ЦІа. 13.00. Педагогически къахьегама ветераний клуб. Советски Эскара денна хетаяь торжественни собрани. Ветераний хора концерт. 19.00. Театр дезарий клуб. «Халкъа кагирхой театра бархІ шу» — торжественни сайре. «Сийлахь-воккха конспиратор» яха А. Кузнецова премьера.

22 февраль

В. И. Ленина цІерагІара культура Дворец. 10.00. В. И. Ленина цІерагІарча культура Дворецa художественни самодеятельноста Грозненски гарнизона бІухошта лаьрхІа концерт. 14.00. «Советски Эскарен СССР ТІема-Форда Флотен 58 шу дизар» яхача книжно-журнальни выставкера беседа. 18.30. «Глобус» яха кинолекторий. «ЭшаргІйоацаши турпалеи» яха тематически киноиш хьокхар. 18.30. Йоккха зал. «Даьхен тешшаме къонгаш» яха кинофестиваль. «Берлин» яха фильм. 19.00. Кагирхой салаІара сайре. Локх «Интер» яхача вокально-инструментальни ансамбло. 19.15. Болх бу шозлагІа фильмаш хьокхача кинотеатро.

Химикий культура Дворец. 9.00. Шахматистий клуб. ЦІи хезача эрсий шахматистах А. А. Алехинах йола лекци. 10.00. «Заманхо» яха клуб «ЭшаргІйоацаши турпалеи» яха Іуйре. 12.00. С. Тюленина цІерагІара клуб. «Кадайи низболаши хургда вай» яха спортивни яхьаш. 18.00. Социалистически яхье котбаьннараштa хетадаь «Тха кІира» яха радиожурнал.

Н. К. Крупская цІерагІара культура Дворец. 10.00. Грозненски машиннаькъа физкультурни коллективашта юкъе шашкех хьалхара моттиг яккхара яхьаш. 10.00. Йоккха зал. Болх бу «Къона ленинец» яхача берий кинотеатро. 12.00. ЗІамига зал. «Машарен паргІатони ха тІа» яха берашта лаьрхІа Іуйре. 13.00. Берий художественни самодеятельноста концерт. 16.00. «КПСС XXV-ча съезда хетадаь «Голубой экспресс» яхача вокально-инструментальни ансамбла концерт. 19.00. Кагирхой салаІара сайре.

«Красный молот» завода культура ЦІа. 11.00. «ТІемашка хьахинна Советски Эскар» яха берашта лаьрхІа Іуйре. 12.00. Болх бу «Космонавт» яхача кинотеатро. 14.00. Берий художественни лепка студе заняти. 17.30. «Трансмаш» завода художественни самодеятельноста клуба выступлени.

Просвещене болхлой ЦІа. 18.00. КПСС XXV-ча съезда накъадолхаш. «Цхьан мугІаре» яха литературно-музыкальни композици.

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоллеи Грозней хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, Іуйрийна цхьаццайолча моттигашка дохк а доаллаш, малхбоалехьара секунде 5 метрга кхоачаш чІоагІа мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура республике гІолла 1 градус шелалгара 4 градус йІовхалга кхоачаш, Грозне 1—3 градус йІовхал йолаш хилен тарлу.

Кховнеи ломмеи хувцалуш морхаш а йолаш, ловдама йоачан а йоацаш, цхьаццайолча моттигашка дохк а доаллаш, къулба-малхбоалехьара секунде 3—7 метр чІоагІа мух а хьекхаш ха хилен фегара температура бийсашка 8—13, деношка 5 градусага кхоачаш шелал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ВЛКСМ Нохч-ГІалгІай обкомо, Нохч-ГІалгІай АССР просвещене министерства, «Вторсырье» яхача Нохч - ГІалгІай республикански контора 24 ФЕВРАЛЕ КХАЧЧАЛЦА ца эша тиша каьхаташ—МАКУЛАТУРА ГУЛЪЕЛГА дІадахьа ОТТАДАЬД.

ПИОНЕРАШИ ШКОЛЬНИКАШИ! Хьинаре дакъа лаца «ДАЬХЕННА—МИЛЛИОН» яхача хІанз чакхйоаккхача ОПЕРАЦЕ!

ТХА АДРЕС; 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен культуран отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 2-80-71; бухгалтере — 2-54-30, корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС; 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем 2-80-71; бухгалтерии — 2-54-30.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Маяковского, 92. Типография изд-ва «Грозненский рабочий». Заказ № 1365.